

Bryssel 9.7.2020
COM(2020) 302 final

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Kilpailupolitiikkaa koskeva kertomus 2019

{SWD(2020) 126 final}

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Kilpailupolitiikkaa koskeva kertomus 2019

1. Johdanto

Vuosi 2019 tarkoitti Euroopan unionille uuden kauden alkua. Toukokuussa pidettiin Euroopan parlamentin vaalit, joissa kokonaisäänestysprosentti oli korkeampi kuin kertaakaan vuoden 1994 jälkeen (50,66 prosenttia)¹. Vaalien jälkeen Euroopan parlamentti näytti vihreää valoa uudelle Euroopan komissiolle niiden painopisteiden perusteella, jotka esitettiin puheenjohtajaksi valitun Ursula von der Leyenin poliittisissa suuntaviivoissa². Euroopan digitaalisesta valmiudesta vastaavalle johtavalle varapuheenjohtajalle Margrethe Vestagerille osoitetussa toimeksiantokirjeessä korostetaan tarvetta *varmistaa, että kilpailupolitiikkamme ja -sääntömme soveltuvat nykyaikaiseen talouteen, että niiden noudattamista valvotaan tiukasti ja että ne edistävät vahvaa eurooppalaista teollisuutta sekä sisäisesti että maailmanlaajuisesti*³.

EU:n kilpailulainsäädännön perusteet ovat yhtä merkityksellisiä nyt kuin Rooman sopimuksen allekirjoitushetkellä yli 60 vuotta sitten. Unionin kilpailusäännöt antavat kaikenkokoisille yrityksille hyvät mahdollisuudet kilpailla ja auttavat Euroopan kuluttajia saamaan reilua kohtelua sisämarkkinoilla. EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanon valvonta auttaa luomaan avoimia ja kilpailukykyisiä markkinoita, jotka tekevät Euroopan yrityksistä tehokkaampia, innovatiivisia ja kykeneviä kilpailemaan maailmanlaajuisesti. Vuonna 2019 komission kilpailupoliittiset ja täytäntöönpanotoimet kohdistuivat edelleen kilpailunvastaisiin toimintatapoihin ja toimenpiteisiin markkinoilla, joilla on merkitystä EU:n kansalaisten ja yritysten kannalta, kuten televiestintä- ja digitaaliala, energia- ja ympäristöala, valmistusteollisuus, rahoituspalvelut, verotus, maatalous- ja elintarvikeala ja liikenneala.

Samalla on tärkeää, että EU:n kilpailukehys on edelleen valmis nopeasti muuttuvaan maailmaan mukautumalla jatkuvasti nykyaikaiseen vihreään ja digitaaliseen talouteen. EU:n kilpailupolitiikassa on erityisesti vastattava uusiin haasteisiin, jotka liittyvät datan käyttöön, algoritmeihin ja nopeasti kehittyviin markkinoihin yhä digitaalisemmassa ympäristössä, sekä vahvistettava yhteistyöverkostoja jäsenvaltioiden viranomaisten ja komission välillä, jotta voidaan tukea reilua kilpailua sisämarkkinoilla. Samalla arvioidaan asiaankuuluvia valtioneuvoston sääntöjä – mukaan lukien ympäristö- ja energia-alan suuntaviivat –, joita tarkistetaan myös Euroopan vihreän kehityksen ohjelman poliittisten tavoitteiden mukaisesti.

Komissio julkaisi huhtikuussa 2019 kolmen riippumattoman erityisneuvonantajan laatiman raportin ”Competition policy for the digital era”⁴, jonka tarkoituksena on tarjota komission meneillään olevaan pohdintaprosessiin tietoa siitä, miten kilpailupolitiikka voi parhaiten

¹ Ks. <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20191029IPR65301/final-turnout-data-for-2019-european-elections-announced>

² Ursula von der Leyen: ”*Kunnianhimoisempi unioni. Ohjelma Euroopalle*”. Poliittiset suuntaviivat seuraavalle Euroopan komissiolle 2019–2024, avauspuheenvuoro Euroopan parlamentin täysistunnossa, 16. heinäkuuta 2019: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_fi.df

³ Ursula von der Leyen: Toimeksiantokirje Euroopan digitaalisesta valmiudesta vastaavalle johtavalle varapuheenjohtajalle Margrethe Vestagerille, 1. joulukuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-margrethe-vestager_2019_en.pdf

⁴ Ks. <http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>

palvella eurooppalaisia kuluttajia nopeasti muuttuvassa digitaalisessa maailmassa. Raportissa analysoidaan digitaalitalouden pääpiirteitä – digitaalisten palvelujen suuria skaalatuottoja, verkostouloisvaikutuksia ja datan roolia –, jotka ovat synnyttäneet suuria, asemansa vakiinnuttaneita digitaalisia toimijoita.

Varmistaakseen, että kilpailulainsäädäntö on edelleen tarkoituksenmukaista, komissio teki vuonna 2019 laajoja arviointeja, joiden tarkoituksena oli arvioida kilpailusääntöjen toimivuutta, jotta voitaisiin määrittää, onko tarvetta parantaa lainsäädännön mahdollisuuksia vastata moniin näistä haasteista ja tehostaa sen täytäntöönpanoa. Tarkastelu kattaa uuden toimikauden aikana vanhentuvat kilpailusäädökset ja niitä vastaavat suuntaviivat, joitakin valtioneuvoston sääntöjä ja -ohjeita sekä tiettyjen yrityskeskittymien valvontaa koskevien sääntöjen jatkuvan arvioinnin. Lisäksi johtava varapuheenjohtaja Vestager ilmoitti vuoden lopussa markkinoiden määritelmää koskevan tiedonannon uudelleentarkastelun käynnistämisestä.

Kilpailupolitiikalla on merkittävä rooli myös EU:n nykyaikaisessa teollisuuspolitiikassa, ja sen tavoitteena on tehdä eurooppalaisista yrityksistä innovatiivisempia ja siten kansainvälisesti kilpailukykyisempiä. EU:n valtioneuvoston säännöt tukevat tätä tavoitetta, kun markkinahäiriöitä esiintyy ja on tarpeen vahvistaa arvoketjuja. Komissio totesi joulukuussa 2018 ja joulukuussa 2019, että kaksi hanketta, joista useat jäsenvaltiot ilmoittivat yhdessä mikroelektroniikan ja akkujen eurooppalaisilla painopistealoilla, ovat EU:n valtioneuvoston sääntöjen mukaisia ja edistävät yhteistä eurooppalaista etua.⁵ Osallistuvat jäsenvaltiot osoittavat yhteensä jopa 5 miljardin euron rahoituksen näihin kahteen hankkeeseen, joilla pyritään yhteensä saamaan aikaan 11 miljardin euron yksityiset lisäinvestoinnit.

EU:n kilpailupolitiikkaa toteutetaan perussopimukseen pohjautuvien sääntöjen täytäntöönpanon avulla, ja sitä tuetaan tarkoilla taloudellisilla analyyseillä ja perusteellisella, oikeudenmukaisella menettelyllä. Siksi syrjimättömyys, avoin ja ennustettava täytäntöönpanon valvonta, oikeus tulla kuulluksi sekä luottamuksellisuuden suoja ovat kaikki keskeisiä periaatteita ja standardeja, joita komissio panee täytäntöön valvontakäytännössään ja joita se edistää maailmanlaajuisesti.

Komissio toimii yhteistyössä jäsenvaltioiden kansallisten kilpailuviranomaisten ja kansallisten tuomioistuinten kanssa EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanon valvomiseksi. Samalla komissio tekee aktiivisesti yhteistyötä asiaankuuluvien kansainvälisten foorumien ja eri puolilla maailmaa toimivien kilpailuviranomaisten kanssa aidosti maailmanlaajuisen tasapuolisten toimintaedellytysten luomiseksi. Maailman kauppajärjestössä komissio neuvotteli sähköisestä kaupankäynnistä ja televiestintäpalveluista sekä kansainvälisten tukisääntöjen parantamisesta.

EU:n kilpailusäännöt tukevat vahvojen eurooppalaisten yritysten – sekä suurten, pienten että keskisuurten – kasvua ja kehitystä. Tasapuolisten toimintaedellytysten osalta eurooppalaisilla yrityksillä on kuitenkin maailmanlaajuisesti useita haasteita. Näihin haasteisiin voidaan vastata paremmin muilla välineillä kuin kilpailulainsäädännöllä. Komissio pohtii parhaillaan muun muassa sitä, missä määrin nykyisellä EU:n välineistöllä voidaan puuttua ulkomaisten tukien ja valtion omistuksen markkinoita vääristäviin vaikutuksiin ja mitä lisävälineitä (tai niiden yhdistelmiä) saatetaan tarvita.

Tässä kertomuksessa esitetään tiivistelmä komission toiminnasta kilpailupolitiikan alalla vuonna 2019 (osa I). Sen vuoksi tämä kertomus ei kata komission toimia EU:n talouden tukemiseksi covid-19-pandemian yhteydessä. Lisätietoja ja yksityiskohtaisempia tietoja

⁵ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_6862 ja https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_19_6705

kertomuksessa kuvatuista toimista on saatavilla liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa (osa II) ja kilpailun pääosaston verkkosivustolla⁶.

2. EU:n kilpailupolitiikan ja sen täytäntöönpanon valvonnan tehostaminen

Komissio aloitti vuonna 2019 kilpailusääntöjensä ja -suuntaviivojensa kattavan arvioinnin ja tarkistamisen arvioidakseen, missä määrin ne ovat edelleen tarkoituksenmukaisia.

Komissio käynnistää valtioneuvoston toimivuustarkastuksen⁷

Komissio käynnisti toukokuussa 2012 merkittävän uudistuspaketin, valtioneuvoston uudistuksen, jonka seurauksena useita valtioneuvoston sääntöjä on tarkistettu vuodesta 2013 lähtien. Tämän kattavan uudistuspaketin ansiosta jäsenvaltiot voivat toteuttaa nopeasti valtioneuvoston toimienpiteitä, joilla edistetään investointeja, talouskasvua ja työllisyyttä.

Tammikuussa 2019 komissio käynnisti prosessin, jonka tarkoituksena on arvioida valtioneuvoston uudistuspakettiin kuuluvia sääntöjä komission paremman sääntelyn suuntaviivojen mukaisesti ja siten pidentää niiden valtioneuvoston sääntöjen voimassaoloa, joiden voimassaolo muuten päättyisi vuoden 2020 loppuun mennessä. Arviointi tehdään toimivuustarkastuksena, ja sillä valmistellaan asiaa koskevien suuntaviivojen tarkistamista Euroopan vihreän kehityksen ohjelman poliittiset tavoitteet huomioon ottaen.

Valtioneuvoston uudistuspaketin, rautatieliikenteen suuntaviivojen ja lyhytaikaisista vientiluottovakuutuksista annetun tiedonannon toimivuustarkastus

Toimivuustarkastuksen tarkoituksena on analysoida näiden valtioneuvoston sääntöjen merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta, johdonmukaisuutta ja EU:n tason lisäarvoa ja samalla tarjota perusta komission päätöksille sääntöjen soveltamisen mahdollisesta jatkamisesta tai mahdollisesta päivittämisestä.

Toimivuustarkastus kattaa seuraavat kaksi asetusta ja yhdeksät suuntaviivat:

- yleinen ryhmäpoikkeusasetus ja vähämerkityksistä tukea koskeva asetusta
- aluetukea koskevat suuntaviivat
- tutkimus- ja kehityspuutteet
- Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita (IPCEI) edistävistä valtioneuvoston tuesta annettu tiedonanto
- riskirahoitussuuntaviivat
- suuntaviivat valtioneuvoston tuesta lentoasemille ja lentoyhtiöille
- ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivat
- pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivat.

Lisäksi meneillään oleva toimivuustarkastus kattaa rautatieliikenteen suuntaviivat ja lyhytaikaisista vientiluottovakuutuksista annetun tiedonannon, jotka eivät kuuluneet vuoden 2012 valtioneuvoston uudistuspakettiin.

Jäsenvaltioilla ja muilla sidosryhmillä oli mahdollisuus esittää palautteensa ja kommenttinsa toimivuustarkastuksesta julkisen kuulemisen aikana eri kyselylomakkeiden avulla. Kuuleminen päättyi heinäkuussa 2019 lukuun ottamatta IPCEI-kyselyä, jonka vastausaika päättyi lokakuun lopussa. Käynnissä on myös joukko tutkimuksia.

Lisäksi komissio käynnisti helmikuussa 2019 julkisia kuulemisia arvioidakseen tiettyjä valtioneuvoston toimienpiteitä koskevia suuntaviivoja ja valmistellakseen niiden tarkistamista vuoden 2012 jälkeisen kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kauppajärjestelmän yhteydessä (päästökauppajärjestelmän suuntaviivat).⁸ Vuonna 2012 hyväksytyissä

⁶ Ks. https://ec.europa.eu/competition/index_en.html

⁷ Ks. https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-182_en

⁸ Ks. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-6600267_fi

päästökauppajärjestelmän suuntaviivoissa, jotka perustuvat EU:n vuonna 2005 luomaan kasvihuonekaasujen päästökauppajärjestelmään, vahvistetaan edellytykset, joiden mukaisesti jäsenvaltiot voivat korvata tietyillä aloilla toimiville yrityksille, joiden sähkönkulutus on suuri, osan EU:n päästökauppajärjestelmästä aiheutuvista korkeammista sähkökustannuksista vuosina 2013–2020. Vuoden 2012 päästökauppajärjestelmän suuntaviivoja päivitetään niiden voimassaolon päättyessä 31. joulukuuta 2020 sen varmistamiseksi, että ne mukautetaan EU:n uuteen päästökauppajärjestelmään vuosille 2021–2030.⁹

Kesäkuussa 2019 komissio käynnisti vielä arvioinnin yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä terveys- ja sosiaalipalveluja koskevista valtioneuvoston päätöksistä ja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvästä vähämerkityksestä tuesta annetusta asetuksesta¹⁰, joiden voimassaolo päättyy joulukuussa 2020. Osana arviointia järjestettiin heinä–joulukuussa 2019 julkinen ja kohdennettu kuuleminen, jotka otetaan asianmukaisesti huomioon arvioinnissa.

Komissio tarkastelee uusia markkinasuuntauksia vertikaalisten toimitusten ja horisontaalisten yhteistyösopimusten alalla

Komissio aloitti vuonna 2019 niiden sääntöjen arvioinnin¹¹, joilla tietyt horisontaaliset sopimukset¹² vapautetaan EU:n yleisten kilpailusääntöjen soveltamisesta. Horisontaalisia sopimuksia koskeviin EU:n kilpailusääntöihin sisältyy kaksi horisontaalisia yhteistyösopimuksia koskevaa ryhmäpoikkeusasetusta, jotka vapauttavat tietyt tutkimus- ja kehityssopimukset sekä erikoistumissopimukset SEUT-sopimuksen 101 artiklan soveltamisesta. Tähän liittyvissä horisontaalisia yhteistyösopimuksia koskevissa suuntaviivoissa (horisontaaliset suuntaviivat) annetaan lisäohjeita, joilla autetaan yrityksiä tekemään kilpailulainsäädännön mukaisia yhteistyösopimuksia ja annetaan myös yksityiskohtaisia suosituksia muun muassa tietojenvaihdon kilpailuvaikutusten arvioinnista, yhteishankinnoista, yhteisestä kaupallistamisesta ja standardoinnista. Näiden kahden horisontaalisen ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaolo päättyy 31. joulukuuta 2022. Vaikka horisontaalisten suuntaviivojen soveltamisella ei ole määräaikaa, ne arvioidaan yhdessä horisontaalisten ryhmäpoikkeusasetusten kanssa.

Komissio edistyi merkittävästi arvioidessaan¹³ vertikaalista ryhmäpoikkeusasetusta¹⁴ ja siihen liittyviä vertikaalisia rajoituksia koskevia suuntaviivoja. Komissio käynnisti arvioinnin lokakuussa 2018, koska vertikaalisen ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaolo päättyy 31. toukokuuta 2022. Helmikuussa 2019 komissio käynnisti kolmen kuukauden pituisen julkisen sidosryhmien kuulemisen ja elokuussa 2019 tutkimuksen jakelumallien ja -strategioiden markkinasuuntauksista. Lisäksi komissio järjesti marraskuussa 2019 arviointityöpajan, johon sidosryhmät osallistuivat aktiivisesti ja jossa keskusteltiin perusteellisemmin aiheista, joilla on erityistä merkitystä vertikaalisen ryhmäpoikkeusasetuksen arvioinnin kannalta, keskittyen siihen, miten säännöt hyödyttävät

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/410, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2018, direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyttä edistävien investointien edistämiseksi sekä päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta, EUVL L 76, 19.3.2018, s. 3–27.

¹⁰ Ks. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/evaluation_sgei_en.html

¹¹ Ks. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2019-4715393/public-consultation_fi

¹² Komission asetus (EU) N:o 1217/2010, annettu 14 päivänä joulukuuta 2010, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tutkimus- ja kehityssopimusten tiettyihin ryhmiin, EUVL L 335, 18.12.2010, s. 36; komission asetus N:o 1218/2010, annettu 14 päivänä joulukuuta 2010, perustamissopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistumissopimusten ryhmiin, EUVL L 335, 18.12.2010, s. 43.

¹³ Ks. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-5068981_fi

¹⁴ Komission asetus (EU) N:o 330/2010, annettu 20 päivänä huhtikuuta 2010, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin, EUVL L 102, 23.4.2010, s. 1.

kuluttajia.

Komissio julkaisi helmikuussa 2019 moottoriajoneuvoja koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen¹⁵ arvioinnin etenemissuunnitelman¹⁶. Etenemissuunnitelma käynnisti neljän viikon pituisen sidosryhmien kuulemisen verkossa. Lisäksi teetettiin tutkimus, jonka avulla oli tarkoitus selvittää tarkemmin, miten moottoriajoneuvoalan markkinaolosuhteet ovat kehittyneet viimeisen vuosikymmenen aikana. Moottoriajoneuvoja koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaolo päättyy toukokuussa 2023.

Näiden arviointien tarkoituksena on antaa komissiolle mahdollisuus päättää, annetaanko sääntöjen raueta, pidennetäänkö niiden voimassaoloa vai tarkistetaan niitä.

Sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä koskevan EU:n ohjelman parantaminen

Parantaakseen edelleen menettelyjensä tehokkuutta komissio otti maaliskuussa 2019 käyttöön eLeniency-verkkotyökalunsa.¹⁷ Yritykset tai niiden asianajajat voivat EU:n sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä koskevan ohjelman (leniency-ohjelma) puitteissa jo nyt toimittaa leniency-lausuntonsa komissiolle joko sähköpostitse asiointiosoitteeseen tai suullisen menettelyn avulla. eLeniency-työkalu tarjoaa kolmannen vaihtoehdon toimittaa leniency-lausuntoja verkossa osana leniency-hakemuksia (vapautuksen saamiseksi sakoista tai sakkojen lieventämiseksi), osana kartelliasioiden sovittelumenettelyjä tai osana yhteistyötä muissa kuin kartelliasioissa. Näin ollen se vähentää tällaisiin menettelyihin osallistuvilla yrityksillä ja niiden laillisilla edustajilla aiheutuvia kustannuksia ja rasituksia, vaikka menettelyihin sovelletaan samoja luottamuksellisuuteen ja oikeussuojaan liittyviä takeita. eLeniency-työkalun käyttöönoton jälkeen komissio on saanut sen kautta runsaasti lausuntoja ja asiakirjoja.

Kartellien torjunta jatkuu

Kohtuuhintaisten tuotantopanosten saatavuus on olennaisen tärkeää maailmanlaajuisen kilpailun aikakaudella. Kartellit koskevat usein välituotteita, jotka voivat olla teollisuudelle elintärkeitä tuotantopanoksia, ja tätä kautta ne voivat vaikuttaa sekä Euroopan teollisuuden kilpailukykyyn että kuluttajiin. Kilpailusääntöjen täytäntöönpanon valvonta kohdistui vuonna 2019 edelleen tällaisiin kartelleihin.

Maaliskuussa 2019 komissio määräsi autojen turvavarusteiden valmistajille *Autoliville* ja *TRW:lle*¹⁸ 368 miljoonan euron sakot EU:n kilpailusääntöjen rikkomisesta. Yritykset olivat osallistuneet kahteen kartelliin, joissa oli kyse autojen turvavöiden, turvavyynyjen ja ohjauspyörien toimittamisesta eurooppalaisille autonvalmistajille Volkswagen Groupille ja BMW Groupille. Kolmas kilpailunvastaaiseen yhteistyöhön osallistunut yritys, Takata, ei saanut sakkoa, sillä se sai EU:n leniency-menettelyn mukaisesti täyden vapautuksen paljastettuaan kyseiset kaksi kartellia komissiolle. Kaikki yritykset myönsivät osallistumisensa kyseisiin kartelleihin ja olivat valmiit sovintomenettelyyn. Tämä kartellipäätös on osa merkittävien tutkintojen sarjaa, joka koskee ajoneuvojen osien valmistajien kilpailunvastaista yhteistyötä. Komissio on jo aiemmin määrännyt sakkoja autolaakereiden, ajoneuvojen johdinpakettien, (muun muassa) autonistuimissa käytettävän joustavan polyuretaanivaahdon, henkilö- ja kuorma-autoissa käytettävien lisälämmittimien,

¹⁵ Komission asetus (EU) N:o 461/2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin moottoriajoneuvoalalla, EUVL L 129, 28.5.2010, s. 52.

¹⁶ Ks. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-6188380_fi

¹⁷ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_19_1594

¹⁸ Asia 40481 – Matkustajien turvajärjestelmät II, komission päätös, annettu 5. maaliskuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40481

latausgeneraattoreiden ja käynnistysmoottoreiden, ilmastointi- ja moottorinjähdytysjärjestelmien, valaistusjärjestelmien, matkustajien turvajärjestelmien, sytytystulppien ja jarrujärjestelmien toimittajille.¹⁹ Vuonna 2019 tehdyn päätöksen myötä komission määräämien kartellisakkojen kokonaismäärä tällä alalla on 2,15 miljardia euroa.

Yrityskeskittymien valvontaa koskevien menettelyvelvoitteiden täytäntöönpano

EU:n yrityskeskittymien valvonnalla varmistetaan osaltaan, että kaikki unionin markkinoilla toimivat yritykset voivat kilpailla reiluin ja tasapuolisin ehdoin. Komissio valvoo tarkasti ehdotettuja liiketoimia, jotka voivat vääristää kilpailua. Komissio jatkoi vuonna 2019 merkittäviä ponnisteluja EU:n sulautuma-asetuksen mukaisten menettelyvelvoitteiden täytäntöönpanon valvomiseksi.²⁰

Huhtikuussa 2019 komissio määräsi *General Electricille (GE)*²¹ 52 miljoonan euron sakon virheellisten tietojen toimittamisesta LM Windin hankinnan tarkastelun yhteydessä. EU:n sulautuma-asetuksen mukaan komissio voi määrätä sakkoja, jotka ovat enintään 1 prosentti yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta, yrityksille, jotka tahallisesti tai tuottamuksellisesti antavat komissiolle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja. Tämä sakkopäätös ei vaikuttanut siihen, että komissio hyväksyi liiketoimen EU:n yrityskeskittymiä koskevien sääntöjen nojalla, mikä perustui toisessa ilmoituksessa annettuihin oikaistuihin tietoihin.

Lisäksi komissio määräsi kesäkuussa 2019 *Canonille*²², japanilaiselle kuvantamis- ja optisten tuotteiden valmistajalle, 28 miljoonan euron sakon, koska se toteutti Toshiba Medical Systems Corporationin hankinnan osittain ennen ilmoituksen antamista tai komission antamaa hyväksyntää (niin kutsuttu yrityskaupan enneaikainen toteuttaminen). Yrityskeskittymiä koskevissa EU:n säännöissä edellytetään, että sulautuvat yritykset ilmoittavat suunnittelemistaan unioninlaajuisista keskittymistä komissiolle tarkastelua varten ennen niiden toteuttamista eivätkä toteuta niitä, ennen kuin niistä on ilmoitettu komissiolle ja komissio on antanut hyväksyntänsä.

3. Digitaali-, televiestintä- ja media-alan uusiin haasteisiin vastaaminen

Komission puheenjohtaja määritteli poliittisella aloitteellaan ”Euroopan digitaalinen valmius”²³ digitaali-alan yhdeksi tärkeimmistä painopisteistään nykyisen komission toimikaudella. Kilpailupolitiikka on olennainen ja erottamaton osa hyvin toimivien digitaalisten palvelujen sisämarkkinoiden saavuttamista.

¹⁹ Asiat: AT.39748 *Ajoneuvojen johdinpaketit* (2013), AT.39922 *Laakerit* (2014), AT.39801 *Polyuretaanivaahdot* (2014), AT.40055 *Lisälämmittimet* (2015), AT.40028 *Latausgeneraattorit ja käynnistysmoottorit* (2016), AT.39960 *Lämpötekniset järjestelmät* (2017), AT.40013 *Valaistusjärjestelmät* (2017), AT.39881 *Matkustajien turvajärjestelmät* (2017) ja AT.40113 *Sytytystulpat* (2018).

²⁰ Neuvoston asetus (EY) N:o 139/2004, annettu 20. tammikuuta 2004, yrityskeskittymien valvonnasta (”EY:n sulautuma-asetus”), EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1–22.

²¹ Asia M.8436 – *General Electric Company / LM Wind Power Holding*, komission päätös, annettu 8. huhtikuuta 2019, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8436

²² Asia M.8179 – *Canon/Toshiba Medical Systems Corporation*, komission päätös, annettu 27. kesäkuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8179

²³ Ks. https://ec.europa.eu/info/priorities/europe-fit-digital-age_fi

Komissio julkaisi huhtikuussa 2019 kolmen riippumattoman erityisneuvonantajan²⁴ toimittaman raportin ”Competition policy for the digital era”²⁵ kilpailupolitiikan digitalisoimisen tulevaisuuden haasteista.

Raportti digitaalajan kilpailupolitiikasta

Raportissaan kolme erityisneuvonantajaa i) määrittelevät digitaalisten markkinoiden tärkeimmiksi erityispiirteiksi katsomansa tekijät, ii) esittävät näkemyksensä digitaalikaan liittyvistä EU:n kilpailulainsäädännön tavoitteista ja iii) käsittelevät kilpailusääntöjen soveltamista digitaalisiin alustoihin ja dataan sekä yrityskeskittymien valvonnan roolia kilpailun ja innovoinnin säilyttämisen kannalta.

Erityisneuvonantajat katsoivat, että kilpailulainsäädännön peruskehys on vakaa ja riittävän joustava suojaamaan kilpailua digitaalikaan. He myös ohjeistivat, että kilpailuviranomaisten ja sääntelyviranomaisten olisi otettava paremmin huomioon alustojen, digitaalisten ekosysteemien ja datatalouden erityispiirteet, jotta estetään tietynlaisen kilpailunvastaisen toiminnan esiintyminen tai jääminen rankaisematta. Lisäksi erityisneuvonantajat katsovat, että digitaalisilla markkinoilla on painotettava enemmän haittateorioita ja kilpailunvastaisten strategioiden tunnistamista. Datan saatavuuden osalta toimialakohtainen sääntely voisi kirjoittajien mukaan tarjota tehokkaampia ratkaisuja. Raportti sisältää myös erillisiä analyyseja ja ehdotuksia yrityskeskittymien valvontaan liittyvistä kysymyksistä sekä lainkäyttövallan että asiasisällön näkökulmasta.

Yhdessä 7. heinäkuuta ja 30. syyskuuta 2018 välisenä aikana järjestetyn julkisen kuulemisen ja Brysselissä 17. tammikuuta 2019 aiheesta ”kilpailupolitiikan muotoileminen digitalisaation aikana” pidetyn konferenssin kanssa raportin tarkoituksena on antaa komission meneillään olevaan pohdintaprosessiin tietoa siitä, miten kilpailupolitiikka voi parhaiten palvella Euroopan kuluttajia nopeasti muuttuvassa maailmassa.

Johtava varapuheenjohtaja Vestager ilmoitti 9. joulukuuta 2019 suunnitellusta merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta annetun komission tiedonannon, jäljempänä ’markkinoiden määritelmästä annettu tiedonanto’,²⁶ uudelleentarkastelusta. Tiedonannossa annetaan ohjeita siitä, miten komissio soveltaa merkityksellisten tuotemarkkinoiden ja maantieteellisten markkinoiden käsitettä EU:n kilpailulainsäädännön jatkuvassa täytäntöönpanossa. Tärkein syy tämän uudelleentarkastelun käynnistämiseen on varmistaa, että tiedonannossa otetaan huomioon, miten komission käytäntö markkinoiden määrittelyssä on kehittynyt viimeisten 20 vuoden aikana ja että se soveltuu nopeasti muuttuvaan ja digitaalistuvaan maailmaan. Uudelleentarkastelun tavoitteena on antaa täsmällistä, ajantasaista ja helppokäyttöistä ohjeistusta, jossa esitetään selkeä ja johdonmukainen lähestymistapa sekä kilpailunvastaisiin että yrityskeskittymätapauksiin eri toimialoilla.

Kilpailusääntöjen soveltamisen valvonta: tehostettua valvontaa digitaalisilla markkinoilla

Digitaalikaan on syntynyt verkkoalustoja, joista osa on noussut merkittäviksi teknologian tarjoajiksi. Markkinavoimaa käyttävien alustojen päätökset voivat vaikuttaa moniin muihin markkinoihin, joilla toimivat yritykset ovat riippuvaisia näistä alustoista ollakseen yhteydessä asiakkaisiinsa. Alustat voivat esimerkiksi toimia isäntinä ja markkinoiden sääntelijöinä määrittämällä säännöt siten, että markkinat pysyvät avoimina kilpailulle, ja jos niiden kaksoisroolia käytetään väärin, se voi olla ongelmallinen ja haitata kilpailua. Heinäkuussa 2019 hyväksyttiin uudet EU:n säännöt avoimuudesta alustojen yritysikästä

²⁴ Kolme erityisneuvonantajaa ovat saksalainen oikeustieteen professori Heike Schweitzer, ranskalainen taloustieteen professori Jacques Crémer ja belgialainen datatieteen apulaisprofessori Yves-Alexandre Montjoye.

²⁵ Ks. <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>

²⁶ Komission tiedonanto merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta, EYVL C 372, 9.12.1997, s. 5–13.

varten²⁷ sen varmistamiseksi, että unionin markkinat palvelevat ihmisiä ja että avoimuutta ja oikeudenmukaisuutta voidaan lisätä. Kilpailun valvonnan lisäksi tällaiset täydentävät sääntelyvälineet palvelevat yhtä lailla kuluttajia ja lisäävät avoimuutta ja oikeudenmukaisuutta.

Komissio määräsi 20. maaliskuuta 2019 *Googelle*²⁸ EU:n kilpailusääntöjen rikkomisesta 1,49 miljardin euron sakon, koska yritys oli käyttänyt väärin määräävää markkina-asemaansa.

Asia ”Google AdSense”: kilpailun suojaaminen verkkohakumainonnassa

Komissio määräsi Googelle 1 494 459 000 euron sakon määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä. Google oli lisännyt kolmansien osapuolten verkkosivustojen kanssa tehtyihin sopimuksiin useita rajoittavia lausekkeita. Tämä väärinkäytös kesti yli kymmenen vuotta ja esti Googlen kilpailijoita sijoittamasta hakumainoksiaan näille sivustoille.

Google oli Euroopan talousalueella selvästi vahvin verkkohakumainonnan välittäjä, ja sen markkinaosuus oli yli 70 prosenttia vuosina 2006–2016. AdSense for Searchin kautta Google toimii välittäjänä mainostajien ja julkaisijoiden verkkosivustojen omistajien välillä.

Komission tutkinnassa todettiin, että

- Google oli vuodesta 2006 lähtien sisällyttänyt sopimuksiinsa yksinoikeuslausekkeita, jotka estivät julkaisijoita sijoittamasta kilpailijoiden hakumainoksia hakutulossivuilleen.
- Google alkoi maaliskuusta 2009 lähtien asteittain korvata yksinoikeuslausekkeita niin sanotuilla Premium Placement -lausekkeilla. Tämän seurauksena Googlen kilpailijoita estettiin sijoittamasta hakumainoksiaan sivustojen hakutulossivujen niihin osiin, joita napsautettiin useimmin.
- Google sisällytti maaliskuusta 2009 lähtien sopimuksiin myös lausekkeita, joiden mukaan julkaisijoiden oli haettava Googelta kirjallinen hyväksyntä, ennen kuin ne tekivät muutoksia tapaan, jolla kilpailevia mainoksia näytettiin. Näin Google pystyi kontrolloimaan, miten houkuttelevia kilpailevat hakumainokset voivat olla.

Google lopetti laittomat menettelyt muutaman kuukauden kuluttua siitä, kun komissio antoi asiaa koskevan väitetiedoksiannon heinäkuussa 2016.

Googlen käytännöt merkitsevät Googlen määräävän aseman väärinkäyttöä verkkohakumainonnan välitysmarkkinoilla, koska ne estivät ansioilla kilpailun. Googlen toiminta epäsi yhtä lailla EU:n kuluttajilta tehokkaan kilpailun edut verkkohakumainonnan markkinoilla.

Määräävä asema markkinoilla ei sinänsä ole EU:n kilpailusääntöjen vastaista. Määräävässä asemassa olevat yritykset ovat kuitenkin erityisesti vastuussa siitä, etteivät ne käytä väärin vahvaa markkina-asemaansa rajoittamalla kilpailua niillä markkinoilla, joilla ne ovat määräävässä asemassa, tai erillisillä markkinoilla.

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/1150, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämisestä verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjää varten, EUVL L 186, 11.7.2019, s. 57–79.

²⁸ Asia AT.40411 – *Google Search (AdSense)*, komission päätös, annettu 20. maaliskuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411

Googlen AdSense-rajoitukset suojaavat sen määräävää asemaa hakukonemainonnassa

Komission päätöksessä edellytetään, että Google vähintään lopettaa laittoman toimintansa siltä osin kuin se ei ole sitä vielä tehnyt ja pidättäytyy toimenpiteistä, joilla on sama tai vastaava tarkoitus tai vaikutus. Google on myös velvollinen vastaamaan siviilioikeudellisiin vahingonkorvauskanteisiin²⁹, joita kuka tahansa henkilö tai mikä tahansa yritys, johon sen kilpailunvastainen toiminta on vaikuttanut, voi nostaa jäsenvaltioiden tuomioistuimissa.

Aiemmin, kesäkuussa 2017, komissio oli määrännyt Googlelle 2,42 miljardin euron sakon, koska Google oli käyttänyt väärin määräävää asemaansa hakukoneena antamalla laittoman edun omalle hintavertailupalvelulleen³⁰. Heinäkuussa 2018 komissio taas oli määrännyt Googlelle 4,34 miljardin euron sakon Android-mobiililaitteita³¹ koskevista laittomista käytännöistä, joita Google oli soveltanut hakukoneensa määräävän aseman vahvistamiseksi. Maaliskuun 2019 tapaus mukaan luettuna Euroopan komissio on määrännyt Googlelle yhteensä 8,25 miljardin euron kilpailusakot.

Komissio aloitti 17. heinäkuuta 2019 virallisen kilpailuoikeudellisen tutkinnan arvioidakseen, rikkooko Amazonin³² riippumattomilta vähittäismyijiltä, jotka myyvät sen markkinapaikalla, hankkimien arkaluonteisten tietojen käyttö EU:n kilpailusääntöjä. Tarjotessaan markkinapaikan riippumattomille myyjille Amazon kerää jatkuvasti tietoja alustallaan tapahtuvasta toiminnasta. Komission alustavan tiedonhankinnan perusteella Amazon näyttää käyttävän kilpailun kannalta arkaluonteisia tietoja markkinapaikan myyjistä ja heidän tuotteistaan ja liiketoimistaan markkinapaikalla. Komissio tutkii Amazonin ja markkinapaikan myyjien välisiä vakiosopimuksia, joiden avulla Amazonin vähittäiskauppayksikkö voi

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/104/EU, annettu 26 päivänä marraskuuta 2014, tietyistä säännöistä, joita sovelletaan jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin kilpailuoikeuden säännösten rikkomisen johdosta kansallisen lainsäädännön nojalla nostettuihin vahingonkorvauskanteisiin, EUVL L 349, 5.12.2014, s. 1–19.

³⁰ Asia AT.39740 – *Google search (Shopping)*, komission päätös, annettu 27. kesäkuuta 2017, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39740

³¹ Asia AT.40099 – *Google Android*, komission päätös, annettu 18. heinäkuuta 2018, saatavilla osoitteessa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40099

³² Asia AT.40462 – *Amazon Marketplace*, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40462

analysoida ja käyttää Amazonin markkinapaikan saatavilla olevista tiedoista koottuja kolmansina osapuolina toimivien myyjien tietoja.

EU:n kilpailusäännöt suojaavat hintakilpailua ja kuluttajien valinnanvaraa verkkokaupan alalla

Nopeasti kasvavien verkkokauppamarkkinoiden arvo oli vuonna 2019 Euroopassa yli 600 miljardia euroa – yli puolet eurooppalaisista tekee verkko-ostoksia. Sähköinen kaupankäynti luo merkittäviä mahdollisuuksia kuluttajille, jotka voivat käyttää laajempaa tuote- ja palveluvalikoimaa ja vertailla hintoja eri puolilla Eurooppaa, sekä yrityksille, jotka voivat käydä kauppaa yli 500 miljoonan ihmisen sisämarkkinoilla käyttäen näyteikkunanaan yhtä ainoaa verkkosivustoa.

Sähköistä kaupankäyntiä koskevan komission selvityksen tulokset, jotka julkaistiin 10. toukokuuta 2017³³ osana komission digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaa, osoittivat, että sopimusrajoitusten käyttö tuotejakelun valvomiseksi on lisääntynyt. Siksi tehokas kilpailusääntöjen noudattamisen valvonta on tällä alalla hyvin tärkeää.

Komissio teki 7. maaliskuuta 2019 *Disneyn, NBCUniversalin, Sony Picturesin, Warner Bros.:n ja Skyn*³⁴ antamista sitoumuksista EU:n kilpailusääntöjen nojalla sitovia. Nämä sitoumukset koskevat komission huolta tietyistä maarajoituksiin liittyvistä lausekkeista, jotka sisältyvät näiden studioiden maksutelevisiota koskeviin elokuvalisenssisopimuksiin Sky UK:n kanssa.

Komissio esitti 5. huhtikuuta 2019 väitetiedoksiannon, joka koski mahdollisesti laittomia kahdenvälisiä sopimuksia, *Valvelle*, maailman suurimman PC-videopelien jakelualustan Steamin omistajalle, ja viidelle PC-videopelien kustantajalle, *Bandai Namcolle, Capcomille, Focus Homelle, Koch Medialle ja ZeniMaxille*³⁵. Komissio ilmaisi huolensa siitä, että Valve ja viisi PC-videopelien kustantajaa sopivat EU:n kilpailusääntöjen vastaisesti maarajoituksiin perustuvien aktivointiavainten käytöstä rajat ylittävän myynnin estämiseksi. Lisäksi komissio ilmaisi huolensa siitä, että neljä pelien kustantajista on saattanut rikkoa EU:n kilpailusääntöjä sisällyttämällä sopimukseen perustuvia vientirajoituksia useiden muiden jakelijoiden kuin Valven kanssa tekemiinsä sopimuksiin.

Kilpailusääntöjen noudattamisen valvonta televiestintäalalla

Komissio määräsi 18. heinäkuuta 2019 *Qualcommille*³⁶ 242 miljoonan euron sakon, koska se oli käyttänyt väärin määräävää markkina-asemaa saalistushinnoittelun avulla UMTS-standardin eli kolmannen sukupolven standardin (3G) mukaisten piirisarjojen maailmanlaajuisilla markkinoilla, EU:n kilpailusääntöjen vastaisesti. Päätöksessä todettiin, että vuoden 2009 puolivälin ja vuoden 2011 puolivälin välisenä aikana Qualcomm toimitti tiettyjä määriä UMTS-piirisarjojaan kahdelle keskeiselle asiakkaalleen, Huaweiille ja ZTE:lle, kustannukset alittavaan hintaan, pakottaakseen kilpailijansa Iceran pois markkinoilta. Icera oli Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimiva startup-yritys ja tuolloin Qualcommin pääkilpailija UMTS-piirisarjamarkkinoiden huippusegmentissä. Sakko on 1,27 prosenttia Qualcommin liikevaihdosta vuonna 2018, ja sen tavoitteena on myös estää markkinatoimijoita osallistumasta tällaisiin kilpailunvastaisiin käytäntöihin tulevaisuudessa.

³³ Ks. https://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_fi.pdf ja ks. https://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiries_e_commerce.html

³⁴ Asia AT.40023 – Maksutelevisiosisällön rajatylittävä saatavuus, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40023

³⁵ Asiat AT.40413 – *Focus Home*, AT.40414 – *Koch Media*, AT.40420 – *ZeniMax*, AT.40422 – *Bandai Namco* ja AT.40424 – *Capcom*. Ks. myös https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-2010_en.htm

³⁶ Asia AT.39711 – *Qualcomm (saalistushinnoittelu)*, komission päätös, annettu 18. heinäkuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39711

Komissio hyväksyi 7. elokuuta 2019 väitetiedoksiannon Tšekin kahta suurinta toimijaa, *O2/CETINiä* ja *T-Mobilea*³⁷, vastaan näiden osapuolten välisestä verkon yhteiskäyttösopimuksesta. Komissio katsoi alustavasti, että tämä verkon yhteiskäyttöjärjestely on kilpailun vastainen, koska se todennäköisesti poistaa näiden kahden matkapuhelinoperaattorin kannustimet parantaa verkkojaan ja palvelujaan kuluttajien eduksi. Komission alustava analyysi oli Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen (BEREC) 13. kesäkuuta 2019 hyväksymässä yhteisessä kannassa, joka koski mobiili-infrastruktuurin jakamista, sovellettujen periaatteiden mukainen.³⁸

Komissio määräsi 16. lokakuuta 2019 maailman johtavan TV-sovittimissa ja modeemeissa käytettävien piirisarjojen toimittajan *Broadcomin*³⁹ lopettamaan tiettyjen säännösten soveltamisen kuuden tärkeimmän asiakkaansa kanssa tehdyissä sopimuksissa. Komission arvioinnissa todettiin, että ensi näkemältä Broadcom käytti väärin määräävää asemaansa i) TV-sovittimien, ii) kuitumodeemien ja iii) xDSL-modeemien markkinoilla tekemällä TV-sovittimien ja modeemien valmistajien kanssa sopimuksia, jotka sisältävät yksinoikeuteen johtavia säännöksiä. Lisäksi se totesi, että ilman välitoimia vakavat ja peruuttamattomat kilpailuvahingot olisivat todennäköisesti toteutuneet. Komissio päätteli, että oli toteutettava kiireellisiä toimia, jotta kilpailijat eivät joutuisi vähäpätöiseen asemaan tai joutuisi poistumaan markkinoilta. Välitoimia sovelletaan kolmen vuoden ajan tai siihen päivään saakka, jona lopullinen päätös Broadcomin toiminnan sisällöstä tehdään, tai kunnes komissio päättää kyseisen menettelyn tutkinnan, sen mukaan, mikä toteutuu ensin. Asian aineellisia seikkoja koskeva tutkinta on edelleen kesken. Välitoimet ovat yksi komission käyttöön asetuksella (EY) N:o 1/2003 annetuista välineistä, mutta niitä ei ole käytetty tätä tapausta edeltäneiden 18 vuoden aikana.

Välitoimia koskevalla päätöksellä komissio voi määrätä yrityksen lopettamaan tietyn toiminnan ja pidättäytymään siitä, kun tutkinta on kesken. Välitoimia voidaan ottaa käyttöön tutkinnan ajaksi sen välttämiseksi, että väitetty kilpailunvastainen toiminta aiheuttaa markkinoille vakavaa ja korjaamatonta vahinkoa, jota ei voitu korjata hyväksymällä lopullinen toimenpide komission tutkinnassa. Välitoimia pidetään yleensä poikkeuksellisina toimenpiteinä, koska yritykselle, jonka ei vielä ole todettu rikkoneen voimassa olevia sääntöjä, aiheutuu rasisitusta. Useimmissa tapauksissa kieltopäätös, johon liittyy hallinnollinen kielto määräs, tai korjaustoimenpiteet riittävät palauttamaan kilpailuedellytykset.

Televiestintä- ja media-alan yrityskeskittymien valvonta

Televiestintäalalla komissio hyväksyi 15. heinäkuuta 2019 *Telenorin* toteuttaman *DNA:n* hankinnan.⁴⁰ DNA tarjoaa langattomia ja kiinteitä viestintäpalveluja, laajakaistapalveluja ja televisiopalveluja Suomessa, kun taas Telenor toimii langattomien ja kiinteän verkon telepalvelujen sekä televisiopalvelujen alalla Pohjoismaissa. Yrityksillä oli vain vähän päällekkäisiä toimintoja, ja sulautuman jälkeen markkinoilla on edelleen useita vahvoja toimijoita. Lisäksi komissio hyväksyi 18. heinäkuuta 2019 perusteellisen tutkinnan jälkeen *Vodafone* toteuttaman *Liberty Globalin* kaapeliliiketoiminnan hankinnan Tšekissä, Saksassa,

³⁷ Asia AT.40305 – *Verkon yhteiskäyttö – Tšekki*, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40305

³⁸ Ks.

https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/common_approaches_positions/8605-berec-common-position-on-infrastructure-sharing

³⁹ Asia AT.40608 – *Broadcom*, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40608

⁴⁰ Asia M.9370 *Telenor/DNA*, komission päätös, annettu 15. heinäkuuta 2019. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9370

Unkarissa ja Romaniassa.⁴¹ Hyväksyntä edellyttää Vodafonin esittämän sitoumuspaketin täydellistä noudattamista.

Media-alalla komissio antoi 12. marraskuuta 2019 Telialle luvan hankkia *Bonnier Broadcasting*⁴² omistukseensa. Perusteellisen tutkinnan jälkeen komissio oli huolissaan siitä, että yritysosto voisi vähentää merkittävästi kilpailua Suomessa ja Ruotsissa. Hyväksyntä annettiin sillä edellytyksellä, että Telia noudattaa esittämiään sitoumuksia kattavasti.

Valtiontukien valvonta laajakaistaverkkojen alalla

Digitaalinen infrastruktuuri on keskeinen digitalisointia edistävä tekijä, joten on olennaisen tärkeää, että asianmukainen laajakaistainfrastruktuuri pystyy vastaamaan hyvin suuriin digitaalisiin nopeuksiin, kapasiteettiin ja laatuun liittyviin uusiin tarpeisiin. Komission vuonna 2016 antamassa gigabittiyhteiskuntaa koskevassa tiedonannossa⁴³ todetaan, että erittäin suuren kapasiteetin verkot kuuluvat sen strategiaan painopisteisiin. Julkista rahoitusta tarvitaan yhtä lailla sen varmistamiseksi, että maaseutualueet, syrjäiset alueet ja muut alueet, joilla palveluja ei ole riittävästi, voivat hyötyä uudesta teknologiasta, jotta mitään alueita tai ketään kansalaisia ei jätetä jälkeen. Samalla yksityisiä investointeja ei pidä syrjäyttää, ja kilpailun vääristyminen on rajoitettava minimiin.

Komissio hyväksyi vuonna 2019 useita laajakaistajärjestelmiä EU:n valtiontukisääntöjen nojalla. Nämä koskivat Kreikassa 50 miljoonan euron palvelusetelijärjestelmää nopeampia laajakaistapalveluja varten⁴⁴, Irlannissa 2,6 miljardin euron julkista tukea Irlannin kansalliselle laajakaistaohjelmalle⁴⁵, Espanjassa 400 miljoonan euron järjestelmää erittäin nopeille laajakaistaverkoille⁴⁶ ja Saksassa erittäin suuren kapasiteetin laajakaistaverkkojärjestelmän hyväksymistä Baijerissa. Viimeksi mainittu toteutettiin aiemman, komission joulukuussa 2018 hyväksymän ja kuusi Baijerin kuntaa kattaneen gigabittipilottihankkeen jälkeen⁴⁷.

4. Kilpailupolitiikka EU:n vähähiilisten energia- ja ympäristötavoitteiden tukena

Komissio hyväksyi joulukuussa 2019 tiedonannon ”Euroopan vihreän kehityksen ohjelma”, jossa hahmotellaan poliittisia aloitteita kasvihuonekaasujen nettopäästöjen nollassa saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä ja ympäristöön liittyvien haasteiden ratkaisemiseksi.⁴⁸ Kilpailupolitiikalla, kuten kaikilla muillakin komission politiikoilla, edistetään näiden kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamista. Komissio käynnisti

⁴¹ Asia M.8864 – *Vodafone / Certain Liberty Global Assets*, komission päätös, annettu 18. heinäkuuta 2019. Ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8864

⁴² Asia M.9064 – *Telia Company / Bonnier Broadcasting Holding*, komission päätös, annettu 12. marraskuuta 2019. Ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9064

⁴³ Ks. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-connectivity-competitive-digital-single-market-towards-european-gigabit-society>

⁴⁴ Asia SA.49935 – *Superfast Broadband (SFBB) -projekti – Kreikka*, komission päätös, annettu 7. tammikuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49935

⁴⁵ Asia SA.54472 – *Kansallinen laajakaistaprojekti – IE*, komission päätös, annettu 15. marraskuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54472

⁴⁶ Asia SA.53925 – *Laajakaistaohjelma seuraavan sukupolven yhteystekniikoiden valkeille ja harmaille alueille – Espanja*, komission päätös, annettu 10. joulukuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53925

⁴⁷ Asia SA.54668 – *Baijerin gigabittihanke – DE*, komission päätös, annettu 29. marraskuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54668

⁴⁸ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Euroopan vihreän kehityksen ohjelma*, COM(2019) 640 final. Ks. https://ec.europa.eu/info/publications/communication-european-green-deal_fi

vuonna 2019 ympäristö- ja energiasuuntaviivoja koskevan toimivuustarkastuksen ja jatkoi tietyistä päästökauppajärjestelmään liittyvistä valtiontukitoimenpiteistä vuoden 2012 jälkeen antamiensa suuntaviivojen (päästökauppajärjestelmän suuntaviivat)⁴⁹ arviointia valmistellessaan niiden tarkistamista sen varmistamiseksi, että ne mukautetaan EU:n uuteen päästökauppajärjestelmään vuosille 2021–2030⁵⁰. Meneillään olevalla valtiontuki uudistuspaketin toimivuustarkastuksella valmistellaan asiaa koskevien suuntaviivojen tarkistamista Euroopan vihreän kehityksen ohjelman poliittisten tavoitteiden valossa vuoteen 2021 mennessä.

EU:n saasteettomuustavoitetta ja resurssitehokkuutta tukeva valtiontuki

Vuonna 2019 komissio hyväksyi 195 miljoonan euron julkisen lisätuen sähköbusseille ja latausinfrastruktuurille Saksassa vuoden 2022 loppuun saakka.⁵¹ Lisäksi komissio hyväksyi 430 miljoonan euron julkisen tuen sellaisissa kunnissa, joissa NOx-päästöjen raja-arvot ylittyivät vuonna 2017, käytettävien dieselajoneuvojen jälkiasennuksille.⁵² Molemmat toimenpiteet ovat EU:n ympäristötavoitteiden sekä vähäpäästöistä liikkuvuutta koskevan eurooppalaisen strategian ja siihen sisältyvän nollapäästöajoneuvoihin kaupungeissa siirtymistä ja kyseisten ajoneuvojen markkinoiden luomista edistävän tuen mukaisia.

Komissio hyväksyi myös Tšekin järjestelmän⁵³, jolla tuetaan sähköä hukkalämmöstä ja kaivoskaasuista tuottavia laitoksia. Järjestelmä edistää resurssitehokkuutta vähentämällä sähköntuotantoon käytettävien energian ensilähteiden kulutusta.

Komissio hyväksyi 25. marraskuuta 2019 yhteensä 93,8 miljoonan euron tuen tehokkaan yhteistuotantolaitoksen rakentamiselle ja toiminnalle Bulgariassa.⁵⁴ Laitos tuottaa lämpöä ja sähköä käyttämällä kierrätyskelvottomasta yhdyskuntajätteestä saatavaa polttoainetta.

Komissio hyväksyi 28. tammikuuta 2019 yhteensä 36 miljoonan euron investointituen kemikaaliyritykselle *LG Chem*⁵⁵ Puolassa sijaitsevaa uutta sähköajoneuvojen akkutehdasta varten. Uuden tehtaan odotetaan toimittavan akkuja yli 80 000 sähköajoneuvolle vuodessa ja luovan yli 700 suoraa työpaikkaa edistäen Ala-Sleesian voivodikunnan kehitystä ja säilyttäen samalla kilpailun. Hanketta ei olisi voitu toteuttaa ilman julkista rahoitusta.

⁴⁹ Ks. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares2018-6600267_fi

⁵⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/410, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2018, direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyttä edistävien investointien edistämiseksi sekä päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta, EUVL L 76, 19.3.2018, s. 3–27.

⁵¹ Määrärahojen lisäys ja järjestelmän jatkaminen SA.48190 Saksa – *Richtlinien zur Förderung der Anschaffung von Elektrobussen im öffentlichen Personennahverkehr*, komission päätös, annettu 26. helmikuuta 2018, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48190

⁵² SA.53054 – *Förderrichtlinie für die Nachrüstung von schweren Kommunalfahrzeugen*, SA.53055 – *Förderrichtlinie für die Nachrüstung von gewerblichen schweren Handwerker- und Lieferfahrzeugen* ja SA.53056 – *Förderrichtlinie für die Nachrüstung von gewerblichen leichten Handwerker- und Lieferfahrzeugen*. Saksa ilmoitti kyseisiin järjestelmiin tehdystä muutoksesta, jonka komissio hyväksyi 25. lokakuuta 2019 asioissa SA.55230, SA.55231 ja SA.55232. Muutoksella otettiin käyttöön muun muassa tukikelpoisten kuntien joustavampi määritelmä.

⁵³ Asia SA.35179 Tšekki – *Sekundaarisista lähteistä peräisin olevan energian edistäminen*, komission päätös, annettu 26. syyskuuta 2019, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35179

⁵⁴ Asia SA.47662 – *Sofian jätteestä energiaa -projekti / yhteistuotantolaitos, jossa energia saadaan jäteperäisistä polttoaineista – Bulgaria*, komission päätös, annettu 25. marraskuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_47662

⁵⁵ Asia SA.47662 LIP – *Tuki LG Chem Wrocław Energy Sp. z o.o.:lle*, komission päätös, annettu 28. tammikuuta 2019, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_47662

Uusiutuvan energian valtiontuki

Valtiontukien valvonnan tavoitteena on maksimoida rajallisista julkisista varoista saatava ympäristöön liittyvä, yhteiskunnallinen ja taloudellinen hyöty minimoimalla valtiolle, teollisuudelle ja kuluttajille aiheutuvat kustannukset, varmistamalla, että julkiset varat eivät syrjäytä yksityistä rahoitusta, sekä edistämällä tasapuolisia toimintaedellytyksiä sisämarkkinoilla. Vuonna 2019 komissio hyväksyi edelleen valtiontukijärjestelmiä, joiden avulla jäsenvaltiot voivat saavuttaa energiatehokkuustavoitteensa ja edistää hiilidioksidipäästöjen vähentämistä EU:n ympäristötavoitteiden mukaisesti.

Komissio hyväksyi 14. kesäkuuta 2019 Italian⁵⁶ uusiutuvista lähteistä saatavan sähkön tuotannolle myöntämän 5,4 miljardin euron tuen, jotta maa saavuttaisi uusiutuvaa energiaa koskevat tavoitteensa. Tukijärjestelyllä tuetaan sähköntuotantoa uusiutuvista lähteistä, kuten maatuulesta, aurinkoenergiasta, vesivoimasta ja jätevesikaasuista, ja sitä sovelletaan vuoteen 2021 asti.

Komissio hyväksyi 26. heinäkuuta 2019 tuen kuudelle merituulipuistolle Ranskassa.⁵⁷ Rakentaminen on tarkoitus aloittaa tänä vuonna, ja merituulipuistojen pitäisi olla toiminnassa vuodesta 2022 alkaen. Tukitoimenpiteet auttavat Ranskaa lisäämään uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön osuutta, jotta se saavuttaisi ilmastotavoitteensa EU:n ympäristötavoitteiden mukaisesti.⁵⁸

Sääntelyssä ja kilpailupolitiikassa tehdään yhteistyötä energian toimitusvarmuuden takaamiseksi Euroopan kansalaisille ja yrityksille

Kapasiteettimekanismit ovat jäsenvaltioiden toteuttamia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että sähkön kysyntä ja tarjonta vastaavat toisiaan keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Ne on suunniteltu täyttämään ennakoitua kapasiteettierot ja takaamaan toimitusvarmuus. On tärkeää, että kapasiteettimekanismien suunnittelussa vältetään kilpailun vääristyminen, koska ne voivat muuten johtaa kuluttajilta perittävien sähkönhintojen nousuun, antaa kohtuuttomia etuja tietyille energiantuottajille tai estää sähkönsiirrot EU:n rajojen yli.

Toisaalta kapasiteettimekanismeilla ei voida korvata jäsenvaltioiden ja EU:n toteuttamia sähkömarkkinoiden uudistuksia. Uudessa sähkömarkkina-asetuksessa⁵⁹ edellytetään, että kapasiteettimekanismien käyttöönottoa suunnittelevien jäsenvaltioiden on esitettävä markkinoiden uudistussuunnitelma, jolla puututaan sääntely- ja muihin puutteisiin, jotka heikentävät sähköalan investointikannustimia. Asetuksella myös estetään suuripäästöisen tuotantokapasiteetin osallistuminen kapasiteettimekanismeihin.

⁵⁶ Asia SA.53347 Italia – Tuki uusiutuvista lähteistä saatavalle energialle 2019–2021, komission päätös, annettu 14. kesäkuuta 2019, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53347

⁵⁷ Asia SA.45274 Ranska – Courseulles'n merituulipuisto, komission päätös, annettu 26. heinäkuuta 2019, SA.45275 Ranska – Fécampin merituulipuisto, komission päätös, annettu 26. heinäkuuta 2019, SA.45276 Ranska – Saint-Nazairen merituulipuisto, komission päätös, annettu 26. heinäkuuta 2019, SA.47246 Ranska – Yeun ja Noirmoutier'n saarten merituulipuistot, komission päätös, annettu 26. heinäkuuta 2019, SA.47247 Ranska – Dieppen merituulipuisto, komission päätös, annettu 26. heinäkuuta 2019, ja SA.48007, Ranska – Saint-Brieuc'n merituulipuisto, komission päätös, annettu 26. heinäkuuta 2019. Ks.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/IP_19_4749

⁵⁸ Ks. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_fi

⁵⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista, EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54.

Komissio antoi vuonna 2019 kaksi kapasiteettimekanismeihin liittyvää päätöstä Italiassa⁶⁰ ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa (perusteellisen tutkinnan jälkeen)⁶¹, joissa otettiin jo huomioon kapasiteettimekanismeja koskevan sähkömarkkina-asetuksen säännökset.

Innovatiivisten teknologioiden käyttöä haittaavien mahdollisten kartellien tutkiminen

Komission horisontaalisia yhteistyösopimuksia koskevissa suuntaviivoissa selitetään muun muassa yritysten välisen yhteistyön muodot, joilla pyritään parantamaan tuotteiden laatua ja innovointia ja jotka eivät herätä huolta EU:n kilpailulainsäädännön kannalta. On laiton, että yritykset sopivat laatuun ja innovointiin perustuvan kilpailun tukahduttamisesta. Komissio lähetti 5. huhtikuuta 2019 *BMW:lle*, *Daimlerille* ja *Volkswagen-konsernille* (Volkswagen, Audi, Porsche)⁶² väitetedoksiannon, jossa se ilmoitti alustavasta näkemyksestään, jonka mukaan ne ovat rikkoneet EU:n kilpailusääntöjä vuosina 2006–2014 tekemällä kilpailuvastaista yhteistyötä, joka esti teknologian kehittämisen bensiini- ja dieselhenkilöautojen päästöjen puhdistamiseksi. Komission alustava näkemys on, että autonvalmistajien toiminnalla pyrittiin rajoittamaan kahden päästöpuhdistusjärjestelmän innovointia koskevaa kilpailua ja että se saattoi evätä kuluttajilta mahdollisuuden ostaa vähemmän saastuttavia autoja, vaikka teknologia oli valmistajien käytettävissä.

5. Kilpailun suojeleminen valmistusteollisuudessa

Kilpailusääntöjen noudattamisen valvonnalla valmistusteollisuudessa varmistetaan, että yritykset voivat kilpailla sisämarkkinoilla oikeudenmukaisin ja tasapuolisin ehdoin. Lisäksi valtioneuvoston valvonnalla ohjataan julkista rahoitusta tutkimukseen, koulutukseen ja energiatehokkuuteen. Vain innovatiiviset yritykset, joilla on kestävä liiketoimintasuunnitelma, voivat tarjota älykkäitä tuotteita ja palveluja kilpailukykyisin hinnoin EU:n kuluttajille ja yrityksille. EU:n yritysten tehokkuuden ja pitkän aikavälin kilpailukykyyn parantaminen sisämarkkinoilla tekee näistä yrityksistä kilpailukykyisiä myös maailmanmarkkinoilla.

Yrityskeskittymiä koskevat päätökset ja tutkinnot perusteellisuudessa, jossa on suuret markkinoillepääsyn esteet

EU:n yrityskeskittymien valvonnalla varmistetaan osaltaan, että sisämarkkinoilla toimivat yritykset voivat kilpailla oikeudenmukaisin ja tasapuolisin ehdoin. Komissio valvoo tarkasti sellaisia ilmoitettuja liiketoimia, jotka saattavat merkittävästi vääristää kilpailua. Komissio ottaa arvioinnissaan huomioon sulautumien tuottamat tehokkuusedut, jotka voivat vaikuttaa myönteisesti kustannuksiin, innovointiin ja muihin näkökohtiin edellyttäen, että nämä tehokkuusedut ovat todennettavissa ja sulautumakohtaisia ja että ne todennäköisesti siirretään kuluttajille. Jos tapaukseen liittyy kilpailuongelmia, sulautumiseen osallistuvilla yrityksillä on mahdollisuus hälventää tällaiset huolenaiheet esittämällä sitoumuksia. Jos asianmukaisia ja riittäviä sitoumuksia ei löydetä tai niistä ei sovita, komissio kieltää liiketoimen. Viimeisten kymmenen vuoden aikana komissio on hyväksynyt yli 3 000 yrityskeskittymää, joista yli 90 prosenttia hyväksyttiin ehdoilla. Saman ajanjakson aikana komissio esti vain kymmenen yrityskeskittymää, joista kolme vuonna 2019.

⁶⁰ Asia SA.53821 – *Italian kapasiteettimekanismin muuttaminen*, komission päätös, annettu 14. kesäkuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53821

⁶¹ SA.35980 – *Yhdistyneen kuningaskunnan kapasiteettimekanismi*, komission päätös, annettu 24. lokakuuta 2019, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35980

⁶² Asia AT.40178 – *Autojen päästöt*, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40178

Perusvalmistusteollisuuden ja kulutustavateollisuuden osuus komission kilpailusääntöjen noudattamisen valvonnasta oli edelleen merkittävä vuonna 2019.

Komissio kielsi 6. helmikuuta 2019 Siemensin ehdottaman Alstomin⁶³ hankinnan EU:n sulautuma-asetuksen nojalla. Siemens ja Alstom, jotka ovat molemmat johtavia toimijoita rautatieteollisuudessa, eivät olleet esittäneet riittäviä korjaustoimenpiteitä poistaakseen komission huolenaiheet pysyvästi.

Siemensin ja Alstomin yrityskeskittymä: rautatieliikenteen harjoittajien ja matkustajien suojeleminen

Junat ja niitä opastavat merkinantolaitteet ovat olennaisia liikenteen kannalta Euroopassa. Siemens (Saksa) ja Alstom (Ranska) ovat molemmat johtavia globaaleja toimijoita rautatieliikenteen alalla. Ehdotettu liiketoimi olisi yhdistänyt Euroopan talousalueen (ETA) kaksi suurinta liikkuvan kaluston (junien) ja merkinantoratkaisujen toimittajaa paitsi yhdistettyjen toimintojen mittakaavan myös maantieteellisen toiminta-alueen mukaan mitattuna. Molemmilla yrityksillä on myös maailmanlaajuisesti johtava asema.

Perusteellisessa arvioinnissaan komissio katsoi, että ilman riittäviä korjaustoimenpiteitä yrityskeskittymä olisi haitannut kilpailua useilla rautateiden merkinantojärjestelmien markkinoilla ja huippunopeusjunien markkinoilla. Se olisi luonut kiistattoman markkinajohtajan useilla rautateiden merkinantomarkkinoilla ja hallitsevan toimijan huippunopeusjunien alalla Euroopan talousalueella. Kaikilla merkityksellisillä markkinoilla, joilla havaittiin kilpailuun liittyviä ongelmia, jäljellä olevien kilpailijoiden kilpailupaine ei olisi ollut riittävä tehokkaan kilpailun varmistamiseksi. Osana tutkintaansa komissio tarkasteli huolellisesti myös muun maailman kilpailutilannetta ja totesi vaikuttavan epätodennäköiseltä, että Euroopan talousalueen huippunopean liikkuvan kaluston markkinoille tai merkinantoratkaisujen markkinoille, joilla havaittiin kilpailuun liittyviä ongelmia, tulisi lähitulevaisuudessa uusia kilpailijoita, kuten potentiaalisia kiinalaisia toimittajia.

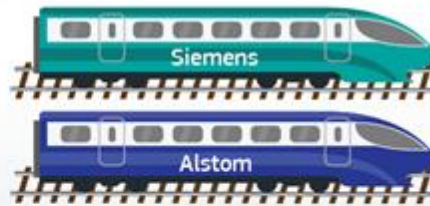
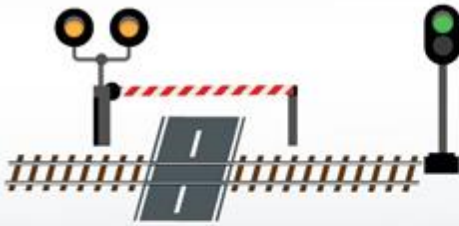
Siemens ja Alstom esittivät korjaustoimenpiteitä, jotka eivät riittäneet poistamaan kilpailuun liittyviä komission huolenaiheita. Markkinaosapuolet, joita komissio kuuli, jotta nämä voisivat kertoa näkemyksensä ehdotetuista korjaustoimenpiteistä, antoivat kielteistä palautetta ja vahvistivat komission arvion.

⁶³ Asia M.8677 – *Siemens/Alstom*, komission päätös, annettu 6. helmikuuta 2019, saatavilla osoitteessa http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8677

Komissio kieltää **Siemensiltä Alstomin** oston suojellakseen rautatieyrityksiä ja matkustajia

Rautateiden merkinantojärjestelmät ovat olennainen osa yhteentörmäysten estämistä ja juna- ja metromatkustajien turvallisuuden takaamista.

Huippunopeusjunat kulkevat vähintään 300 kilometriä tunnissa ja ovat tärkeä osa ympäristön kannalta kestävään liikenteeseen siirtymistä

Yhdistettyinä Siemens ja Alstom eivät enää kilpailisi keskenään, mikä johtaisi hintojen nousuun sekä valinnanvaran ja innovoinnin vähenemiseen rautatieyrityksissä.

Koska huippunopean liikkuvan kaluston markkinoita ja rautateiden merkinantomarkkinoita koskevia kilpailuongelmia ei poistettu riittävällä korjaustoimenpiteillä, komissio päätteli, että yrityskeskittymä olisi nostanut hintoja, vähentänyt valinnanvaraa toimittajien ja innovatiivisten tuotteiden osalta, mistä olisi haittaa junaliikenteenharjoittajille, rataverkon haltijoille ja lopulta miljoonille eurooppalaisille, jotka käyttävät rautatieliikennettä päivittäin työmatkoilla tai vapaa-aikana. Näin ollen se kielsi ehdotetun liiketoimen.

Komissio kielsi 6. helmikuuta 2019 EU:n sulautuma-asetuksen nojalla myös *Wielandin* ehdottaman *Aurubis Rolled Products* -hankinnan ja Aurubisin *Schwermetall*-osuuden hankinnan.⁶⁴ Komission huolenaiheina olivat muun muassa kilpailun väheneminen ja eurooppalaisten valmistajien käyttämien valssattujen kuparituotteiden hintojen nousu. Monet EU:n teollisuusasiakkaat ilmaisivat myös huolensa sekä *Schwermetallin* esivalssatun nauhan saatavuudesta että valssattujen tuotteiden hinnannoususta. *Wieland* ja *Aurubis* olivat kaksi Euroopan kolmesta suurimmasta valssattujen kuparituotteiden tuottajasta. Jos yrityskeskittymä olisi hyväksytty, *Wielandista* olisi tullut valssattujen kuparituotteiden markkinoiden määräävä toimija, jonka markkinaosuus Euroopassa olisi yli 50 prosenttia ja jolla olisi vain yksi kilpailija, jonka markkinaosuus on yli 10 prosenttia. Koska *Wieland* ei ollut valmis tehokkaasti puuttumaan esitettyihin huolenaiheisiin, komissio kielsi ehdotetun liiketoimen.

Muoviteollisuudessa komissio hyväksyi 18. tammikuuta 2019 perusteellisen tutkinnan jälkeen, että *BASF*⁶⁵ hankkii *Solvayn* polyamidiliiketoiminnan (nailon) edellyttäen, että suurimmasta osasta *Solvayn* merkityksellisiä omaisuuseriä Euroopan talousalueella luovutaan. Komissio tunnisti riskin, että ilmoitettu liiketoimi olisi todennäköisesti johtanut hintojen nousuun ja/tai tuotantopanosten heikompaan saatavuuteen koko nailon 6.6 - arvoketjussa sekä loppuasiakkailta perittävien hintojen nousuun. Nailon 6.6 -tuotteet sisältävät erikoismuoveja, joita käytetään auto-, elektroniikka- ja rakennusteollisuudessa. Niitä

⁶⁴ Asia M.8900 – *Wieland / Aurubis Rolled Products / Schwermetall*, komission päätös, annettu 6. helmikuuta 2019, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8900

⁶⁵ Asia M.8674 – *BASF / Solvay's EP and P & I Business*, komission päätös, annettu 18. tammikuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8674

käytetään usein korvaamaan raskaampia metalliosia ja tuottamaan energiasäästöjä. Komissio hyväksyi 25. marraskuuta 2019, että *Domo Chemicals* hankkii luovutetun liiketoiminnan.⁶⁶

Komissio kielsi 11. kesäkuuta 2019 EU:n sulautuma-asetuksen nojalla ehdotetun *Tata Steelin* ja *ThyssenKruppin*⁶⁷ välisen yhteisyrityksen, joka olisi yhdistänyt ThyssenKruppin ja Tata Steelin hiiliteräslevy- ja sähköterästoiminnan Euroopan talousalueella. ETA:n toiseksi suurin hiiliteräslevyjen tuottaja ThyssenKrupp ja kolmanneksi suurin tuottaja Tata Steel ovat myös merkittäviä pakkaussovelluksissa käytettävien metallipinnoitettujen ja laminoitujen terästuotteiden ja autoteollisuudessa käytettävien galvanoitujen hiiliteräslevyjen valmistajia. Komission huolenaiheet koskivat kilpailun vähenemistä (vähemmän valinnanvaraa teräsasiakkaille) ja erityyppisten terästen hintojen nousua. Osapuolet eivät esittäneet asianmukaisia korjaustoimenpiteitä näiden ongelmien poistamiseksi. Komissio tiedusteli myös markkinaosapuolten näkemyksiä ehdotetuista korjaustoimenpiteistä, ja niiden palaute oli kielteistä. Tämän seurauksena komissio kielsi ehdotetun liiketoimen.

Komissio hyväksyi 1. lokakuuta 2019 perusteellisen tutkinnan jälkeen tietyin edellytyksin, että alumiinialan toimija *Novelis*⁶⁸ ostaa kilpailijansa *Aleisin*. Komissio oli huolissaan siitä, että liiketoimi johtaisi eurooppalaisille asiakkaille tarjottavien autonkorien alumiinilevyjen hintojen nousuun. Levyjä käytetään autojen valmistuksessa myös polttoaineen kulutuksen ja päästöjen vähentämiseksi. Komission huolenaiheisiin vastaamiseksi yritykset tarjoutuivat luopumaan kokonaan *Aleisin* autonkorien alumiinilevyihin liittyvästä liiketoiminnasta Euroopassa, mukaan lukien sen tuotantolaitos Belgiassa. Luovutukseen kuuluu tutkimukseen ja kehittämiseen liittyviä omaisuuseriä sekä yrityksen valmiuksien parantamiseksi edelleen tehtävää investointia koskeva rahoitus. Koska ehdotettu luovutus poistaisi kokonaan liiketoimen autonkorien alumiinilevyjen alalla Euroopassa luoman päällekkäisyyden, komissio päätteli, että sitoumuksilla muutettu liiketoimi ei enää aiheuttaisi kilpailuun liittyviä ongelmia. Hyväksymisen ehtona on sitoumusten täydellinen noudattaminen.

Komissio aloitti myös perusteelliset tutkinnat useista ehdotetuista yrityskeskittymistä valmistusteollisuudessa. Perusteellisen tutkinnan aloittaminen ei ennakoisi tutkinnan lopullista tulosta. Komissio aloitti 4. lokakuuta 2019 perusteellisen tutkinnan arvioidakseen EU:n sulautuma-asetuksen nojalla ilma-alusten valmistajien *Boeing* ja *Embraer*⁶⁹ ehdottamaa kahden yhteisyrityksen perustamista. Komission huolenaiheena oli, että liiketoimi voi johtaa kaupallisten ilma-alusten hintojen nousuun ja pienempään valinnanvaraan.

Lisäksi komissio aloitti 30. lokakuuta 2019 perusteellisen tutkinnan määrittääkseen, onko todennäköistä, että *Fincantierin*⁷⁰ ehdottama *Chantiers de l'Atlantiquen* hankinta vähentää merkittävästi kilpailua. Molemmat laivanrakennusyhtiöt ovat johtavia globaaleja toimijoita jo keskitetyillä ja kapasiteetiltaan rajallisilla markkinoilla.

Lisäksi komissio aloitti 17. joulukuuta 2019 perusteellisen tutkinnan arvioidakseen EU:n sulautuma-asetuksen nojalla ehdotettua *Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO.*,

⁶⁶ Asia M.9553 – *Domo Investment Group / Solvay Performance polyamides Business in the EEA*, komission päätös, annettu 25. marraskuuta 2019, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9553

⁶⁷ Asia M.8713 – *Tata Steel / Thyssenkrupp / JV*, komission päätös, annettu 11. kesäkuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8713

⁶⁸ Asia M.9076 – *Novelis/Aleris*, komission päätös, annettu 1. lokakuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9076

⁶⁹ Asia M.9097 – *Boeing / Embraer*, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9097. Boeing irtisanoi 25. huhtikuuta 2020 sopimuksen yhteisyritysten perustamisesta Embraerin kanssa.

⁷⁰ Asia M.9162 – *Fincantieri / Chantiers De L'Atlantique*, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9162

Ltd:n (DSME):n hankintaa toisen laivanrakennuskonsernin, *Hyundai Heavy Industries Holdingsin (HHIH)*⁷¹, toimesta. Komissio on huolissaan siitä, että yrityskeskittymä voi vähentää kilpailua useilla globaaleilla rahtialusten rakennusmarkkinoilla. Rahtialusten rakentaminen on EU:lle tärkeä toimiala. Eurooppalaiset meriliikenteen harjoittajat ovat DSME:n ja HHH:n suurimpia asiakkaita, ja niiden osuus rahtialusten maailmanlaajuisesta kysynnästä on 30 prosenttia.

EU:n valtiontukisäännöt edistävät innovointia

Komissio antoi kesäkuussa 2014 tiedonannon Euroopan yhteistä etua koskevista tärkeistä hankkeista (IPCEI), jossa esitetään perusteet, joiden mukaisesti jäsenvaltiot voivat tukea EU:n kannalta strategisesti merkittäviä kansainvälisiä hankkeita.⁷² Tiedonannossa selvennetään yhteensopivuussääntöjä, joten se helpottaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä hankkeissa, joilla edistetään selvästi talouskasvua, kestävyyttä, työpaikkojen luomista ja EU:n kilpailukykyä. Kehyksessä edellytetään myös sitoumuksia, joilla varmistetaan uuden tietämyksen levittäminen laajasti kaikkialle EU:hun, sekä yksityiskohtaista kilpailuarviointia tarpeettomien vääristymien minimoimiseksi. IPCEI-kehys täydentää muita valtiontukisääntöjä, kuten yleistä ryhmäpoikkeusasetusta⁷³ sekä tutkimus-, kehitys- ja innovointipuitteita⁷⁴, joiden avulla voidaan myös tukea innovatiivisia hankkeita ja varmistetaan samalla, että mahdollinen kilpailun vääristyminen on vähäistä.

Joulukuussa 2018 komissio totesi, että Ranskan, Saksan, Italian ja Yhdistyneen kuningaskunnan yhdessä ilmoittama integroitu hanke, joka koskee mikroelektroniikan, keskeisen mahdollistavan teknologian, tutkimusta ja innovointia, on EU:n valtiontukisääntöjen mukainen ja edistää Euroopan yhteistä etua.⁷⁵ Kyseisen neljän jäsenvaltion on tarkoitus osoittaa jopa 1,75 miljardin euron rahoitus tähän hankkeeseen, jossa pyritään saamaan aikaan 6 miljardin euron yksityiset lisäinvestoinnit.

Joulukuussa 2019 tätä ensimmäistä IPCEI-hanketta seurasi toinen, akkuja koskeva hanke. Akkutuotanto on strategisesti merkittävää EU:n taloudelle ja yhteiskunnalle, koska se tarjoaa puhtaaseen liikenteeseen, energiaan, kestävyyteen ja kilpailukykyyn liittyvää potentiaalia.

Euroopan yhteistä etua koskevat tärkeät hankkeet: tuetaan akkujen arvoketjun kaikkia osaluueita

Komissio hyväksyi joulukuussa 2019 toisen Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen, jonka Belgia, Italia, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa ja Suomi ilmoittivat yhdessä ja jolla aiotaan tukea tutkimusta ja innovointia yhteisellä eurooppalaisella akkualan painopistealueella.⁷⁶ Kyseiset seitsemän jäsenvaltiota osoittavat tulevana vuosina rahoitusta noin 3,2 miljardiin euroon asti, minkä odotetaan saavan aikaan 5 miljardin euron yksityiset lisäinvestoinnit.

Kokonaishankkeen on tarkoitus olla valmis vuonna 2031 (kullekin osahankkeelle on eri aikataulut). Hankkeeseen osallistuu 17 suoraa osallistujaa, pääasiassa teollisia toimijoita, myös pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pk-yrityksiä).

⁷¹ Asia M.9343 – *Hyundai Heavy Industries Holdings / Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering*, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9343

⁷² Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

⁷³ Ks. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html

⁷⁴ Komission tiedonanto – Puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtiontuelle, EUVL C 198, 27.6.2014, s. 1–29.

⁷⁵ Asiat SA.46705 (Ranska), SA.46578 (Saksa), SA.46595 (Italia) ja SA.46590 (Yhdistynyt kuningaskunta). Ks. myös https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_6862

⁷⁶ Asiat SA.54793 (Belgia), SA.54801 (Saksa), SA.54794 (Ranska), SA.54806 (Italia), SA.54808 (Puola), SA.54796 (Ruotsi) ja SA.54809 (Suomi). Ks. myös https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6705

Komissio hyväksyy seitsemän jäsenvaltion 3,2 miljardin euron tuen Euroopan yhteistä etua koskevaan hankkeeseen akkujen arvoketjun kehittämiseksi

Raaka-aineet ja kehittyneet materiaalit	Kennot ja moduulit	Akkujärjestelmät	Uudelleenkäyttö, kierrätys ja talteenotto
BASF	ACC	BMW	BASF
Eneris	BMW	Endurance	Endurance
Keliber	Endurance	Enel X	Elemental
Nanocyl	Eneris	Eneris	Eneris
Solvay	FAAM	Kaitek	FAAM
Terrafame	SEEL	SEEL	Fortum
Umicore	VARTA		SEEL
			Umicore

Hanke on osa komission, asiasta kiinnostuneiden jäsenvaltioiden ja niiden teollisten toimijoiden välistä ”EU:n akkualan yhteenliittymää”, jotka hyväksyivät akkuja koskevan strategisen toimintasuunnitelman toukokuussa 2018.

6. Tasapuolisten toimintaedellytysten varmistaminen verotusallalla

Tasapuolisten toimintaedellytysten turvaaminen yrityksille myös verotuksen osalta, jotta ne voivat kilpailla ansioilla, lisää luottamusta sisämarkkinoihin. Jäsenvaltiot eivät voi myöntää monikansallisille konserneille veroetuksia, jotka eivät ole muiden yritysten (usein paikallisia yrityksiä) saatavilla, koska se vääristäisi vakavasti kilpailua. Lisäksi se veisi julkiselta taloudelta ja EU:n veronmaksajilta varoja, joita tarvitaan välttämättä ilmastonmuutoksen torjumiseen, infrastruktuurin rakentamiseen ja innovointiin investoimiseen.

Unionin yleinen tuomioistuin antoi 24. syyskuuta 2019 ensimmäiset tuomionsa komission päätöksistä, joiden mukaan *Starbucksin*⁷⁷ ja *Fiatin*⁷⁸ osalta tehdyt veropäätökset olivat valtiontukea. Fiatin osalta unionin yleinen tuomioistuin vahvisti 21. lokakuuta 2015 annettua komission päätöksen⁷⁹ ja katsoi, että komissio oli soveltanut valtiontukisääntöjään asianmukaisesti arvioidakseen, oliko kyseessä laitton etu, eikä pyrkinyt yhdenmukaistamaan verosääntöjä koko unionissa. Unionin yleinen tuomioistuin oli samaa mieltä komission kanssa myös siitä, että Luxemburgin veropäätös oli valikoiva eikä siten kaikkien yritysten hyödynnettävissä. Starbucksin osalta unionin yleinen tuomioistuin kumosi komission

⁷⁷ Yhdistetyt asiat T-760/15 ja T-636/16, *Alankomaiden kuningaskunta ym. v. Euroopan komissio*, tuomio 24.9.2019, ECLI:EU:T:2019:669.

⁷⁸ Yhdistetyt asiat T-755/15 ja T-759/15, *Luxemburgin suurherttuakunta ja Fiat Chrysler Finance Europe v. Euroopan komissio*, tuomio 24.9.2019, ECLI:EU:T:2019:670.

⁷⁹ Asia SA.38375 – *Luxemburgin Fiatille myöntämä valtiontuki*, komission päätös, annettu 21. lokakuuta 2015, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38375

21. lokakuuta 2015 antaman päätöksen⁸⁰ todeten, ettei komissio pystynyt osoittamaan yritykselle aiheutuneen edun olemassaoloa. Molemmissa tapauksissa unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi komission lähestymistavan valtiontukisääntöjen soveltamiseen veroasioissa.

Komissio jatkoi valikoivien veroetuuksien torjumista

Komissio jatkoi vuonna 2019 aggressiivisten verosuunnittelutoimenpiteiden tarkastelua EU:n valtiontukisääntöjen nojalla ja sen arvioimista, johtavatko ne sääntöjenvastaiseen valtiontukeen.

Komissio totesi 2. huhtikuuta 2019, että Yhdistynyt kuningaskunta antoi laittomia veroetuja tietyille monikansallisille yrityksille myöntämällä niille vapautuksen eräistä veron kiertämisen vastaisista säännöistä, joita kutsutaan *ulkomaisia väliyhtiöitä*⁸¹ koskeviksi säännöiksi.

Komissio aloitti 10. tammikuuta 2019 perusteellisen tutkinnan selvittääkseen, ovatko Alankomaiden *Nikelle*⁸² myöntämät veropäätökset voineet antaa yhtiölle EU:n valtiontukisääntöjen vastaisen kohtuuttoman edun sen kilpailijoihin nähden. Komission virallinen tutkinta koskee Nike-konsernin kahden yhtiön verokohtelua Alankomaissa. Alankomaiden veroviranomaiset antoivat vuosina 2006–2015 veropäätöksiä, joissa vahvistettiin rojaltien laskentamenetelmä. Tämän seurauksena näitä konserniyhtiöitä verotettiin vain myyntiin perustuvan rajoitetun käyttökateen mukaan. Komissio on huolissaan siitä, että päätöksissä vahvistetut rojaltimeksut eivät välttämättä vastaa taloudellista todellisuutta. Ne näyttävät olevan suurempia kuin mitä markkinaehdoin neuvottelevat riippumattomat yritykset olisivat sopineet keskenään markkinaehtoperiaatteen mukaisesti.

Sen jälkeen, kun unionin yleinen tuomioistuin oli 16. syyskuuta 2019 antanut tuomion *Belgian ylivottoa*⁸³ koskevan päätöksen kumoamisesta sillä perusteella, että veropäätöksiä oli arvioitava erikseen EU:n valtiontukisääntöjen nojalla, komissio aloitti erillisen perusteellisen tutkinnan Belgian monikansallisille yrityksille myöntämistä 39:stä ylivottoa koskevasta veropäätöksestä.⁸⁴ Samalla komissio valitti unionin yleisen tuomioistuimen antamasta tuomiosta unionin tuomioistuimeen saadakseen selkeyttä tukijärjestelmän olemassaolosta. Menettely jatkuu vielä.

7. Rahoitusalan kestokyvyn parantaminen pankkiunionin yhteydessä

Euroopan rahoitusalan yleinen vakauttaminen finanssikriisin jälkeen ja pankkiunionin sääntelykehysten meneillään oleva täytäntöönpano vähensivät edelleen rahoitusalan valtiontukitapausten määrää.

Komissio teki 5. joulukuuta 2019 päätöksen, jonka mukaan saksalaisen pankin *Norddeutsche*

⁸⁰ Asia SA.38374 – *Alankomaiden Starbucksille myöntämä valtiontuki*, komission päätös, annettu 21. lokakuuta 2015, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38374

⁸¹ Asia SA.44896 – *Yhdistyneen kuningaskunnan valtiontukiohjelman ulkomaisia väliyhtiöitä koskeva konsernirahoitusvapautus*, komission päätös, annettu 2. huhtikuuta 2019, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44896

⁸² Asia SA.51284 – *Alankomaat – Mahdollinen valtiontuki Nikelle*, komission päätös, annettu 10. tammikuuta 2019, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51284

⁸³ Asia SA.37667 – *Liian suuria voittoja koskeva vapautus Belgiassa*, komission päätös, annettu 11. tammikuuta 2016, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_37667

⁸⁴ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5578

*Landesbank – Girozentrale (NordLB)*⁸⁵ pääomitus oli markkinaehtoinen. Toimenpiteisiin sisältyi 2,8 miljardin euron suora investointi ja investoinnit tarvittavien rakennemuutosten sekä henkilöstön vähentämisen toteuttamiseksi sen varmistamiseksi, että NordLB jatkaa kannattavaa toimintaa markkinoilla. Komissio katsoi, että valtio sai korvauksen, joka vastaisi sitä, minkä myös yksityinen toimija hyväksyisi vastaavissa olosuhteissa. Näin ollen toimenpiteet toteutettiin markkinaehdoin ilman EU:n säännöissä tarkoitettua valtiontukea. Euroopan keskuspankki vastuullisena valvojana hyväksyi suunnitelman 29. marraskuuta 2019. Vastaavaa lähestymistapaa noudattaen komissio oli 29. lokakuuta 2019 todennut, että Romanian suunnitelmat sijoittaa 200 miljoonaa euroa kokonaan valtion omistamaan *CEC Bank* -pankkiin⁸⁶ oli tarkoitus toteuttaa markkinaehdoin eikä asiaan näin ollen liittynyt EU:n säännöissä tarkoitettua valtiontukea pankin hyväksi.

EU:n pankkisektorin häiriönsietokyvyn parantumisesta huolimatta joillakin sen osilla on kuitenkin edelleen vanhoista järjestelmistä peräisin olevia ongelmia, kuten järjestämättömien lainojen määrä, joka on edelleen suuri joissakin jäsenvaltioissa. Komissio hyväksyi vuonna 2019 *Kreikan omaisuusuojeluohjelman* (jota kutsutaan myös nimellä ”Hercules”)⁸⁷ todeten, ettei se ollut valtiontukea. Sen tavoitteena oli puuttua Kreikan järjestämättömien lainojen ongelmaan. Tämä ohjelma on esimerkki siitä, miten jäsenvaltiot voivat auttaa pankkeja tasapainottamaan taseensa myöntämättä tukea tai vääristämättä kilpailua.

Oikeudenmukaisen kilpailun varmistaminen rahoituspalvelumarkkinoilla sekä kuluttajien että yritysten eduksi

Digitalisaatiokehitys vaikuttaa rahoituspalveluihin yhtä paljon kuin EU:n muihin teollisuudenaloihin. Digitaalitekniikat tarjoavat yrityksille uusia mahdollisuuksia palvella asiakkaita paremmin ja edullisemmilla palveluilla. Jotta digitalisaation mahdollisuudet voidaan hyödyntää täysimääräisesti, rahoitusteknologiayritykset tarvitsevat todellisen mahdollisuuden kilpailla, ja sääntelykehyksillä on varmistettava, että kaikkien rahoituspalvelujen tarjoajien kesken voidaan saavuttaa tasapuoliset toimintaedellytykset.

Vuonna 2019 kilpailusääntöjen täytäntöönpano koko rahoitusallalla oli edelleen ratkaisevaa sekä tasapuolisen kilpailun varmistamiseksi että rahoitusvakauden suojelemiseksi. Komissio määräsi 22. tammikuuta 2019 *Mastercard*⁸⁸-korttijärjestelmälle 570 miljoonan euron sakon, koska se esti EU:n kilpailusääntöjen vastaisesti kauppiaita käyttämästä rajatylittäviä korttimaksupalveluja.

Mastercard II: terveen kilpailun edistäminen maksualalla

Mastercard on maksukorttien määrässä ja transaktioiden arvossa mitattuna Euroopan talousalueen (ETA) toiseksi suurin korttijärjestelmä. Korttimaksut ovat keskeisessä asemassa sisämarkkinoilla, sillä eurooppalaiset kuluttajat ja yritykset suorittavat yli puolet muista kuin käteismaksuistaan korttien avulla. Kun kuluttaja käyttää pankki- tai luottokorttia kaupassa tai verkossa, vähittäismyyjän pankki maksaa kortinhaltijan pankille siirtohinnaksi kutsutun maksun. Vähittäiskauppiaan pankki veloittaa

⁸⁵ Asia SA.49094 – *Markkinaehtoiset toimenpiteet Norddeutsche Landesbankin pääoman vahvistamiseksi ja rakenteen uudistamiseksi*, komission päätös, annettu 5. joulukuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49094

⁸⁶ Asia SA.53869 – *CEC Bankin markkinaehtoinen pääomitus*, komission päätös, annettu 29. lokakuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53869

⁸⁷ Asia SA.53519 – *Kreikan omaisuusuojeluohjelma ("Hercules") – Kreikka*, komission päätös, annettu 10. lokakuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53519

⁸⁸ Asia AT.40049 – *MasterCard II*, komission päätös, annettu 22. tammikuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40049

tämän maksun vähittäiskauppialta, joka sisällyttää maksun muiden kustannusten tavoin kaikkien kuluttajien loppuhintoihin.

Komission tutkimuksessa todettiin, että Mastercardin rajatylittävät säännöt velvoittivat vähittäismyyjien pankit soveltamaan sen maan siirtohintoja, jossa vähittäismyyjä toimi. Näiden sääntöjen takia vähittäismyyjät maksoivat enemmän korttimaksuihin liittyvistä pankkipalveluista kuin siinä tapauksessa, että ne olisivat voineet vapaasti vertailla ja valita edullisempia palveluja. Rajatylittävät säännöt johtivat yhtä lailla vähittäiskauppiailta ja kuluttajilta perittäviin korkeampiin hintoihin, rajatylittävään kilpailun rajoittumiseen ja sisämarkkinoiden keinotekoiseen segmentoitumiseen.

Komissio totesi, että Mastercardin rajatylittävät säännöt rikkoivat EU:n kilpailusääntöjä 9. joulukuuta 2015 saakka, koska ne rajoittivat kauppiaiden mahdollisuutta hyödyntää muualle sisämarkkinoille sijoittautuneiden pankkien tarjoamia parempia ehtoja. Tämän perusteella komissio päätti määrätä Mastercardille 570 miljoonan euron sakon.

Siirtohintasetuksella⁸⁹ otettiin 9. joulukuuta 2015 käyttöön siirtohintoja koskevat enimmäismäärät. Hinnat olivat aiemmin vaihdelleet huomattavasti maasta toiseen Euroopan talousalueella. Komissio arvioi parhaillaan vuoden 2015 siirtohintasetuksen täytäntöönpanoa ja on antanut toimeksi asiaa koskevan tutkimuksen⁹⁰. Komissio saattoi päätökseen erilliset kilpailuoikeuden rikkomista koskevat tutkimukset Mastercardin, Visa Inc:n ja Visa Internationalin monenvälisistä siirtohinnoista, joita sovellettiin Euroopan talousalueella Euroopan talousalueen ulkopuolella myönnettyillä kuluttajien pankki- ja luottokorteilla toteutettuihin transaktioihin (alueiden väliset monenväliset siirtohinnat). Siirtohintasetuksessa ei asetettu enimmäismäärää näille monenvälisille siirtohinnoille, jotka muodostivat merkittävän rasitteen EU:n kauppiaille ja nostivat kaikkien kuluttajien vähittäishintoja. Vuonna 2014 Visa Europea koskevat menettelyt päätettiin sen esittämien sitoumusten jälkeen.⁹¹ Mastercard, Visa Inc. ja Visa International esittivät vuonna 2019

⁸⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2015/751, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2015, korttipohjaisista maksutapahtumista veloittavista siirtohinnoista (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti), EUVL L 123, 19.5.2015, s. 1–15.

⁹⁰ Ks. <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0120161enn.pdf>

⁹¹ Asia AT.39398 – VISA MIF, komission päätös, annettu 26. helmikuuta 2014. Ks. [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1430740073431&uri=CELEX:52014XC0516\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1430740073431&uri=CELEX:52014XC0516(01))

erikseen sitoumuksia, jotka laskisivat alueiden välisiä monenvälisiä siirtohintoja keskimäärin 40 prosenttia, sitovien enimmäismäärien mukaisesti tai niiden alle. Komissio antoi 29. huhtikuuta 2019 kaksi päätöstä, joilla näistä sitoumuksista tehtiin EU:n kilpailusääntöjen nojalla oikeudellisesti sitovia.⁹²

Lisäksi komissio määräsi 16. toukokuuta 2019 kahdessa sovittelupäätöksessä sakot viidelle pankille, jotka osallistuivat kahteen kartelliin *valuutan avistakaupan markkinoilla* (FOREX)⁹³ 11 merkittävän valuutan osalta. Ensimmäisessä päätöksessä (niin sanottu ”Forex – Three-Way Banana Split” -kartelli) määrättiin yhteensä 811 miljoonan euron sakot Barclaysille, Royal Bank of Scotlandille (RBS), Citigroupille ja JPMorganille. Rikkominen alkoi 18. joulukuuta 2007 ja päättyi 31. tammikuuta 2013. Toisessa päätöksessä (niin sanottu ”Forex-Essex Express” -kartelli) määrättiin Barclaysille, RBS:lle ja MUFG Bankille (aiemmin Bank of Tokyo-Mitsubishi) yhteensä hieman alle 258 miljoonan euron sakot. Rikkominen alkoi 14. joulukuuta 2009 ja päättyi 31. heinäkuuta 2012. Molemmat päätökset osoitettiin myös Union Bank of Switzerlandille (UBS), mutta sille ei määrätty sakkoja, koska se paljasti kartellien olemassaolon komissiolle.

Komissio jatkoi vuonna 2019 luottoalan tarkkaa seurantaa ja julkaisi raportin⁹⁴ luottojen syndikoinnista EU:ssa, muun muassa siitä, miten syndikoidut luotot muodostetaan ja miten ne toimivat, sekä niiden vaikutuksista kilpailuun luottomarkkinoilla. Syndikoidut luotot ovat tärkeitä välineitä suurten infrastruktuuri- ja innovointihankkeiden rahoittamisessa.

Vakuutusosalalla komissio aloitti toukokuussa 2019 virallisen kilpailuoikeuden rikkomista koskevan tutkinnan *Insurance Ireland*⁹⁵ -yhtiöstä arvioidakseen, estettiinkö yrityksiltä, jotka halusivat tarjota palvelujaan Irlannin liikennevakuutusmarkkinoilla, epäoikeudenmukaisesti pääsy tietovarantoon, jota Insurance Ireland hallinnoi jäsenyrityksiensä puolesta. Jos tutkittavana olevien käytäntöjen osoitetaan vastaavan epäilyjä, ne saattavat rikkoa EU:n kilpailusääntöjä ja johtaa liikennevakuutusten osalta irlantilaisien autoilijoiden valinnanvapauden rajoittumiseen ja korkeampiin hintoihin. Virallinen tutkinta aloitettiin Irlannin liikennevakuutusmarkkinoilla heinäkuussa 2017 tehtyjen tarkastusten jälkeen.

8. Reilun kilpailun varmistaminen elintarvike-, kuluttaja- ja terveysaloilla

Sisämarkkinat avasivat vähittäismyyjille ja kuluttajille mahdollisuuden etsiä eri puolilta Eurooppaa laajempia tuotevalikoimia ja halvempia hintoja. Kun yritykset rajoittavat kauppiaiden mahdollisuuksia myydä tuotteita rajojen yli ja verkossa EU:n sisämarkkinoilla, kuluttajien valinnanvara vähenee ja hinnat nousevat. Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa⁹⁶ vahvistetuissa EU:n kilpailusäännöissä kielletään yritysten väliset sopimukset, jotka estävät, rajoittavat tai vääristävät kilpailua EU:n sisämarkkinoilla.

Kilpailusääntöjen soveltamisen valvonta rajatylittävien kulutustavaroiden kohdalla

Komissio tutki vuonna 2019 tarkasti useita tapauksia, joissa lisenssinsaajia estettiin myymästä lisensoituja tuotteita toisessa maassa EU:n kilpailusääntöjen vastaisesti.

⁹² Asiat AT 39398 – *Visa MIF* ja AT 40049 – *Mastercard II*, komission päätökset, annettu 29. huhtikuuta 2019. Ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40049 ja https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39398

⁹³ Asia AT.40135 – *FOREX*, komission päätös, annettu 16. toukokuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40135

⁹⁴ Ks. <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419330enn.pdf>

⁹⁵ Asia AT.40511 – *Insurance Ireland: Vakuutuskorvaustietokanta ja käyttöehdot*, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40511

⁹⁶ Ks. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12008E101:FI:HTML>

Komissio määräsi 13. toukokuuta 2019 yritykselle *Anheuser Busch InBev NV/SA (AB InBev)*⁹⁷ 200,4 miljoonan euron sakon oluen myynnin rajoittamisesta EU:hun kuuluvissa naapurijäsenvaltioissa EU:n kilpailusääntöjen vastaisesti.

Rajatyöllä olevien kilpailuvastaisten käytäntöjen torjuminen jatkuu sisämarkkinoilla

AB InBev on maailman suurin olutpanimo. Sen suosituin olutmerkki Belgiassa on Jupiler, joka muodostaa myyntimäärältään noin 40 prosenttia belgialaisen oluen kokonaismarkkinoista. AB InBev myy Jupiler-olutta myös muissa EU:n jäsenvaltioissa, kuten Alankomaissa ja Ranskassa.

Kesäkuussa 2016 aloitetussa tutkinnassa komissio totesi, että Alankomaissa AB InBev myi kilpailun lisääntymisen vuoksi Jupileria vähittäis- ja tukkumyymälöille alemmilla hinnoilla kuin Belgiassa. Komissio totesi myös, että AB InBev oli määräävässä asemassa Belgian olutmarkkinoilla ja käytti siellä määräävää markkina-asemaansa väärin rajoittamalla supermarkettien ja tukkukauppioiden mahdollisuutta ostaa Jupiler-olutta alempaan hintaan Alankomaista ja tuoda sitä Belgiaan. Näin ollen rajatyöllä olevaa myyntiä sisämarkkinoilla rajoitettiin, ja belgialaisten kuluttajien oli maksettava enemmän Jupiler-oluesta.

EU:n kilpailusääntöjen rikkominen kesti 9. päivästä helmikuuta 2009 31. päivään lokakuuta 2016, ja komission AB InBeville määräämä sakko oli 200 409 000 euroa. Lisäksi komission päätöksessä tehtiin oikeudellisesti sitovaksi viiden vuoden ajaksi korjaustoimenpide, jolla varmistetaan, että AB InBev antaa tuotteidensa pakkauksissa pakolliset elintarviketiedot sekä ranskaksi että hollanniksi. Komissio päätti vähentää AB InBevin sakkoa 15 prosentilla, koska AB InBev tunnusti rikkomisen ja toteutti korjaustoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on edistää sen tuotteiden rajatyöllä olevaa kauppaa.

Määräävä markkina-asema ei sinänsä ole EU:n kilpailusääntöjen vastainen. Määräävässä asemassa olevat yritykset ovat kuitenkin erityisesti vastuussa siitä, etteivät ne käytä väärin markkinavoimaansa rajoittamalla kilpailua niillä markkinoilla, joilla ne ovat määräävässä asemassa, taikka erillisillä markkinoilla.

Komissio määräsi 25. maaliskuuta 2019 *Nikelle*⁹⁸ 12,5 miljoonan euron sakon siitä, että se kielsi kauppiaita myymästä lisensoituja oheistuotteita, joidenkin Euroopan tunnetuimpien

⁹⁷ Asia AT40134 – *AB InBevin olutkaupan rajoitukset*, komission päätös, annettu 13. toukokuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40134

jalkapalloseurojen ja -liittojen oheistuotteita, muihin ETA-maihin. Komissio totesi tutkinnassaan, että Niken yksinoikeudettomat lisenssi- ja jakelusopimukset rikkoivat EU:n kilpailusääntöjä muun muassa siksi, että niissä nimenomaisesti kiellettiin aktiivinen ja passiivinen verkossa ja sen ulkopuolella tapahtuva myynti ETA-maihin, joita ei oltu erityisesti osoitettu lisenssinhaltijoille. Nike toteutti myös tiettyjä toimenpiteitä, joilla nämä myyntirajoitukset pantiin välillisesti täytäntöön, esimerkiksi uhkaamalla lisenssinhaltijoita sopimuksen irtisanomisella ja tekemällä tarkastuksia rajoitusten noudattamisen varmistamiseksi. *Sanriolle*⁹⁹ määrättiin 9. heinäkuuta 2019 vastaavasti 6,2 miljoonan euron sakko, koska se oli rajoittanut kauppiaiden mahdollisuuksia myydä lisensoituja oheistuotteita muihin ETA-maihin. Rajoitus koski tuotteita, joissa oli Sanrion omistamia hahmoja, kuten Hello Kitty. Sanrio rajoitti erityisesti kieliä, joita lisenssinhaltijat voivat käyttää oheistuotteissa. Sanrion laittomat käytännöt kestivät noin 11 vuotta. Sanrio ja Nike saivat kumpikin 40 prosentin vähennyksen sakkoihinsa, koska sen lisäksi, että ne tunnustivat rikkomisen, ne tekivät suurelta osin yhteistyötä komission kanssa ylittämällä oikeudellisen velvoitteensa. Komissio teki myös kolmannen tutkinnan, joka koski *Universal Studios* -yhtiön¹⁰⁰ lisensointikäytäntöjä. Yhtiö omistaa muun muassa Kätyrit- ja Jurassic World -elokuvasarjojen oikeudet.

Komissio määräsi 27. syyskuuta 2019 *Coroosille* ja *Groupe CECAB:lle*¹⁰¹ yhteensä 31,6 miljoonan euron sakot EU:n kilpailusääntöjen rikkomisesta. Bonduellelle ei määrätty sakkoja, koska se paljasti kartellin olemassaolon komissiolle. Bonduelle, Coroos ja Groupe CECAB osallistuivat yli 13 vuoden ajan kartelliin, joka koski tietyyppisten vihannessäilykkeiden toimittamista vähittäismyyjille ja/tai elintarvikealan yrityksille Euroopan talousalueella. Yritykset määrittivät hintoja, sopivat markkinaosuuksista ja määräkiintiöistä, jakoivat asiakkaita ja markkinoita, koordinoivat vastauksia tarjouskilpailuihin ja vaihtoivat kaupallisesti arkaluonteisia tietoja. Rikkominen kattoi koko ETA:n ja kesti 19. päivästä tammikuuta 2000 11. päivään kesäkuuta 2013 Bonduelleen osalta ja 1. päivään lokakuuta 2013 Coroosin ja Groupe CECAB:n osalta. Kaikki kolme yritystä tunnustivat osallistumisensa kyseiseen kartelliin ja olivat valmiit sovintomenettelyyn.

Lisäksi komissio aloitti marraskuussa 2019 muodollisen kilpailuoikeuden rikkomista koskevan tutkinnan arvioidakseen, olivatko Ranskan kaksi suurinta vähittäismyyntikonsernia, *Casino Guichard-Perrachon* (tunnetaan nimellä 'Casino') ja *Les Mousquetaires* (tunnetaan nimellä 'Intermarché')¹⁰², koordinoineet toimiaan markkinoilla EU:n kilpailusääntöjen vastaisesti. Tutkinta on osa komission pyrkimyksiä varmistaa, että nykyaikainen elintarvikkeiden vähittäiskauppa tuottaa etuja kuluttajille.

Kilpailupolitiikka, jolla edistetään kohtuuhintaisia ja innovatiivisia lääkkeitä

Komissio julkaisi 28. tammikuuta 2019 kertomuksen ”Kilpailusääntöjen täytäntöönpano lääkealalla (2009–2017) – Eurooppalaisten kilpailuviranomaisten yhteistyö kohtuuhintaisten

⁹⁸ Asia AT.40436 – *Lisensoidut oheistuotteet – Nike*, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40436

⁹⁹ Asia AT.40432 – *Lisensoidut oheistuotteet – Sanrio*, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40432

¹⁰⁰ Asia AT.40433 – *Elokuvien oheistuotteet*, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40433. Päätös määrätä NBC Universalille 14,3 miljoonan euron sakko annettiin 30. tammikuuta 2020. Yhtiön yksinoikeudettomat lisenssisopimukset sisälsivät NBC Universalin elokuvaan liittyvien oheistuotteiden myyntiä koskevia sopimusrajoituksia.

¹⁰¹ Asia AT.40127 – *Coroos ja Groupe CECAB*, komission päätös, annettu 13. toukokuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5911

¹⁰² Asia AT.40466 – *Alliance Casino & Intermarché*, komission päätös, annettu 13. toukokuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40466

ja innovatiivisten lääkkeiden takaamiseksi¹⁰³. Kertomuksessa esitetään kattava yleiskatsaus ja esimerkkejä siitä, miten komissio ja 28 jäsenvaltion kansalliset kilpailuviranomaiset ovat panneet EU:n kilpailunrajoituksia ja yrityskeskittymiä koskevia sääntöjä täytäntöön lääkealalla vuosina 2009–2017. Kertomuksessa todetaan, että EU:n kilpailusääntöjen noudattamisen valvonta auttoi ylläpitämään alan innovointitasoa puuttumalla käytäntöihin, jotka olisivat voineet vääristää innovointikannustimia.

Vuonna 2019 komissio jatkoi menettelyjä kahdessa tapauksessa, joissa se tutkii yrityksiä, joiden epäillään estävän tai vähentävän kuluttajien mahdollisuuksia saada tehokkaita, innovatiivisia ja kohtuuhintaisia lääkkeitä. Ensimmäinen tapaus koskee niin sanottuja vastikkeellisen viivyttämisen käytäntöjä (”pay-for-delay”), jotka estävät unihäiriölääke modafinilin rinnakkaisversion¹⁰⁴ markkinoille pääsyn. Komissio aikoo saattaa tutkinnan päätökseen vuoden 2020 aikana. Toinen tapaus koskee komission vireillä olevia muodollisia kilpailuoikeudellisia menettelyjä *Aspen Pharmaa*¹⁰⁵ vastaan. Yritystä epäillään määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä. Komissio tutkii väitteitä, joiden mukaan Aspen Pharma on saattanut määrittää epäreiluja ja kohtuuttomia hintoja useille syöpälääkkeille kaikissa ETA-maissa Italiaa lukuun ottamatta.¹⁰⁶ Komissio aikoo saattaa tapauksen päätökseen vuoden 2020 aikana.

9. Liikenne ja postipalvelut

Sekä liikenne- että postipalvelualan kilpailukyky on toimivien sisämarkkinoiden kannalta tärkeä, ja sillä on myönteisiä heijastusvaikutuksia maailmanmarkkinoihin integroituneen unionin talouden muille aloille. Näillä aloilla kilpailu on erityisen tärkeää kuluttajien, kasvun ja työpaikkojen eduksi.

Liikennealan valtiontuki kilpailun vääristymisen ehkäisemiseksi

Komissio totesi 2. elokuuta 2019, että matkailu- ja talousvirtoja edistävän paikallisen järjestön *APFTE:n* (*l'Association de promotion des flux touristiques et économiques*) ja *Ryanairin*¹⁰⁷ välillä Montpellier'n lentoasemalla tehdyt markkinointisopimukset ovat EU:n valtiontukisääntöjen nojalla laittomia. Vuosina 2010–2017 APFTE teki Ryanairin ja sen tytäryhtiön Airport Marketing Services (AMS) kanssa erilaisia markkinointisopimuksia, joiden mukaisesti lentoyhtiö ja sen tytäryhtiö saivat maksuja vastineeksi Montpellier'n ja sen lähialueiden markkinoinnista matkailukohteena Ryanairin verkkosivustolla. Nämä maksut antoivat Ryanairille valikoivan edun kilpailijoihin nähden. Ranskan on nyt perittävä lainvastainen 8,5 miljoonan euron valtiontuki takaisin Ryanairilta. Komissio tutkii parhaillaan viranomaisten ja lentoyhtiöiden välisiä sopimuksia espanjalaisilla Gironan ja Reusin¹⁰⁸ alueellisilla lentoasemilla.

¹⁰³ Ks. <http://ec.europa.eu/competition/sectors/pharmaceuticals/report2019/index.html> ja https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/IP_19_741

¹⁰⁴ Asia AT.39686 *Cephalon*, ks. IP/17/2063, 17. heinäkuuta 2017: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-2063_en.htm

¹⁰⁵ Asia AT.40394 *Aspen*. Ks. IP/17/1323, 15. toukokuuta 2017: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1323_en.htm ja http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40394/40394_235_3.pdf

¹⁰⁶ Italian kilpailuviranomainen teki 29. syyskuuta 2016 rikkomispäätöksen Aspenia vastaan.

¹⁰⁷ Asia SA.47867 – *Tuki Ryanairille Montpellierin lentoasemalla*, komission päätös, annettu 2. elokuuta 2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_sa_47867

¹⁰⁸ Asia SA.33909 – *Gironan ja Reusin lentoasemat – Tuki Ryanairille*, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33909

Komissio aloitti 28. helmikuuta 2019 perusteellisen tutkinnan arvioidakseen, oliko Tanskan ja Ruotsin julkinen tuki *Øresundin*¹⁰⁹ kiinteälle rautatieyhteydelle EU:n valtiontukisääntöjen mukaista. Lisäksi komissio käynnisti kesäkuussa 2019 perusteellisen tutkinnan määrittääkseen, oliko Fehmarninsalmen¹¹⁰ kiinteän rautatieyhteyden julkisen rahoituksen malli Tanskan ja Saksan välillä EU:n valtiontukisääntöjen mukainen. Molemmat perusteelliset tutkinnat ovat seurausta siitä, että unionin yleinen tuomioistuin kumosi komission aiemmat päätökset, joilla kyseiset tuet hyväksyttiin.

Komissio hyväksyi 16. joulukuuta 2019 EU:n valtiontukisääntöjen nojalla viisi meriliikenteen tukijärjestelmää Kyproksessa, Tanskassa, Virossa, Puolassa ja Ruotsissa¹¹¹. Järjestelmillä kannustetaan alusten rekisteröintiin Euroopassa ja edistetään alan maailmanlaajuisia kilpailukykyä vääristämättä kilpailua kohtuuttomasti.

Postipalvelujen valtiontuki: tasapuolisten toimintaedellytysten ylläpitäminen

Postialan valtiontuen valvonnalla varmistetaan, että kun postipalvelujen tarjoajalle, tavallisesti vakiintuneelle toimijalle, annetaan kallis julkisen palvelun velvoite, palveluntarjoajalle maksetut korvaukset eivät vääristä kilpailua vakiintuneiden postipalvelujen tarjoajien ja uusien tulokkaiden välillä.

Komissio hyväksyi 22. heinäkuuta 2019 Italian *Poste Italianelle*¹¹² myöntämän 171,74 miljoonan euron julkisesta palvelusta maksettavan korvauksen sanomalehtien ja kirjankustantajien ja voittoa tavoittelemattomien organisaatioiden julkaisujen alennetuilla tariffeilla tapahtuvasta jakelusta vuosina 2017–2019.

Lisäksi komissio aloitti 14. kesäkuuta 2019 perusteellisen tutkinnan arvioidakseen, ovatko Tanskan ja Ruotsin *PostNordille* ja *PostNordin Post Danmarkille* myöntämät pääomasijoitukset EU:n valtiontukisääntöjen mukaisia.¹¹³ Post Danmark on Tanskan kansallinen postitoiminnan harjoittaja ja PostNordin kokonaan omistama tytäryhtiö. PostNord on Tanskan valtion (40 prosenttia) ja Ruotsin valtion (60 prosenttia) omistuksessa.

10. Voimien yhdistäminen eurooppalaisen ja maailmanlaajuisen kilpailukulttuurin edistämiseksi

Kun maailmanmarkkinoiden yhdentyminen jatkuu ja yhä useammat yritykset hyödyntävät maailmanlaajuisia arvoketjuja, kilpailuvirastojen on lisättävä yhteistyötään ja sovittava yhteisistä normeista ja menettelyistä enemmän kuin koskaan ennen. Kilpailusääntöjen noudattamisen tehokas valvonta riippuu entistä enemmän yhteistyöstä muiden valvontaviranomaisten kanssa.

Komissio oli edelleen kilpailualalla kansainvälisen yhteistyön etulinjassa sekä monenvälisellä että kahdenvälisellä tasolla. Vuonna 2019 komissio jatkoi aktiivista toimintaansa kilpailuun liittyvillä kansainvälisillä foorumeilla, kuten OECD:n kilpailukomiteassa, kansainvälisessä kilpailuviranomaisverkossa (ICN), Maailmanpankissa ja YK:n kauppaa ja

¹⁰⁹ Asiat SA.52162 ja SA.52617 – *Valtiontuki Oresund Bridge Consortiumin hyväksi*. Ks.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_1468

¹¹⁰ Asia SA.39078 – Fehmarninsalmen kiinteää yhteyttä koskevan hankkeen rahoitus, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39078

¹¹¹ Asiat SA.51809 (Kypros), SA.52069 (Tanska), SA.53469 (Viro), SA.46380 (Puola), SA.46740 (Ruotsi). Ks.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6780

¹¹² Asia SA.48492 – Korvaus Poste Italianelle kustantajien ja voittoa tavoittelemattomien organisaatioiden

alennetuista tariffeista vuosina 2017–2019, komission päätös, annettu 22. heinäkuuta 2019, saatavilla osoitteessa

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48492

¹¹³ Asiat SA.49668 ja SA.53403 – *Väitetty valtiontuki Post Danmarkille*. Ks. https://europa.eu/rapid/press-release-IP-19-3008_en

kehityskonferenssissa (UNCTAD). Komissio on edelleen sitoutunut edistämään kauaskantoista kilpailukulttuuria ja maailmanlaajuisesti tasapuolisia toimintaedellytyksiä, joiden puitteissa yritykset voivat kilpailla ansioillaan. Vuonna 2019 komissio jatkoi pyrkimyksiään parantaa kansainvälisiä tukisääntöjä. Tukisääntöjen uudistaminen on yksi EU:n tärkeimmistä painopisteistä Maailman kauppajärjestön kauppasääntöjen nykyaikaistamisessa. Se edisti myös G7-maiden kilpailuviranomaisten kanssa saavutettua yhteisymmärrystä digitaalitalouden kilpailuanalyysille aiheuttamista haasteista.

Kahdenvälisellä tasolla komissio pyrkii ottamaan vapaakauppasopimuksia neuvoteltaessa mukaan kilpailuun ja valtiontukien valvontaan liittyviä säännöksiä. Komissio jatkoi vuonna 2019 vapaakauppasopimusneuvotteluja Australian, Azerbaidžanin, Chilen, Indonesian, Uuden-Seelannin, Tunisian ja Uzbekistanin kanssa ja saattoi päätökseen Kirgisian ja Mercosurin kanssa käyty neuvottelut.

Komissio jatkoi vuonna 2019 myös kilpailupolitiikkaa koskevaa yhteistyötä Kiinan kanssa ja yhteistyötä Kiinaa koskevissa asioissa ja vahvisti uudelleen EU:n ja Kiinan välisen kilpailupolitiikkaa koskevan vuoropuhelun¹¹⁴ tehtävänkuvauksen ja yhteisymmärryspöytäkirjan, joka koskee vuoropuhelua valtiontukien valvontajärjestelmän ja reilua kilpailua koskevan selontekojärjestelmän¹¹⁵ alalla. Komission neuvottelut Kiinan kanssa tehtävästä kattavasta investointisopimuksesta ovat edelleen käynnissä.

Lisäksi komissio jatkoi teknistä yhteistyötään kilpailupolitiikan ja kilpailusääntöjen noudattamisen valvonnan alalla Euroopan unionin tärkeimpien kauppakumppaneiden kanssa, joiden kanssa komissio on allekirjoittanut yhteisymmärryspöytäkirjan. Naapurimaiden osalta komissio osallistui vuonna 2019 EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanon valvontaan esimerkiksi Ukrainassa.

Komissio jatkoi myös EU:n ehdokasmaiden vakaus- ja assosiaatiosopimusten mukaisten kilpailupoliittisten sitoumusten noudattamisen valvontaa.

Yhteistyö kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa

Vuodesta 2004 lähtien komissio ja kaikkien EU:n jäsenvaltioiden kansalliset kilpailuviranomaiset ovat tehneet yhteistyötä Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston¹¹⁶ kautta. Verkoston tavoitteena on luoda tehokas oikeudellinen kehys EU:n kilpailulainsäädännön noudattamisen valvomiseksi sellaisten yritysten osalta, jotka harjoittavat kilpailua rajoittavia rajatylittäviä liiketoimintakäytäntöjä.

Komissio jatkoi vuonna 2019 SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan johdonmukaisen soveltamisen varmistamista kilpailuviranomaisten verkoston kautta. Kaksi asetuksen (EY) N:o 1/2003¹¹⁷ keskeisistä yhteistyömekanismeista ovat kansallisten kilpailuviranomaisten velvollisuus ilmoittaa komissiolle uudesta tutkinnasta ennen ensimmäisen virallisen tutkintatoimenpiteen aloittamista ja kuulla komissiota suunnitelluista päätöksistä. Vuonna 2019 verkostossa käynnistettiin 138 uutta tutkintaa ja komissiolle toimitettiin 95 suunniteltua päätöstä, kun vuonna 2018 uusia tutkintoja oli 165 ja suunniteltuja päätöksiä 75. Näihin lukuihin sisältyvät komission tutkinnat ja päätökset.

¹¹⁴ Ks. https://ec.europa.eu/competition/international/bilateral/agreement_tor_china_2019.pdf

¹¹⁵ Ks. https://ec.europa.eu/competition/international/bilateral/mou_china_2019.pdf

¹¹⁶ Komission tiedonanto yhteistyöstä kilpailuviranomaisten verkostossa, EUVL C 101, 27.4.2004, s. 43–53 ja EUVL C 374, 13.10.2016, s. 10.

¹¹⁷ Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta, EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1–25.

Näiden asetuksessa (EY) N:o 1/2003 vahvistettujen yhteistyömekanismien lisäksi myös muut kilpailuviranomaisten verkoston yhteistyövierit varmistavat EU:n kilpailusääntöjen noudattamisen yhdenmukaisen valvonnan. Verkosto kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan tapauksista varhaisessa vaiheessa, poliittisista kysymyksistä sekä strategisesti tärkeistä asioista. Vuonna 2019 järjestettiin 28 kokousta monialaisissa työryhmissä ja alakohtaisissa alaryhmissä, joissa kilpailuviranomaisten virkamiehet vaihtoivat näkemyksiä.

Säännöllisen ja rakentavan toimielinten välisen vuoropuhelun ylläpitäminen

Euroopan parlamentti, neuvosto ja kaksi neuvoa-antavaa komiteaa, joilla kullakin on erityinen tehtävänsä Euroopan kansalaisia ja sidosryhmiä kohtaan, ovat keskeisiä vuoropuhelukumppaneita kilpailupolitiikassa.

Vastauksena parlamentin mietintöön vuotuisesta kilpailukertomuksesta 2017 (esittelijä M. Reimon) komissio korosti veropäätöstapauksia, digitaalijalan kilpailua koskevaa konferenssia, ympäristönäkökohtia, tukea Euroopan teollisuudenaloille ja kilpailua yhtenä sisämarkkinoiden pääperiaatteista.

Komission vastaus 31. tammikuuta 2019 hyväksytyyn Euroopan parlamentin kilpailupolitiikkaa koskevaan päätöslauselmaan esitettiin 3. heinäkuuta lähetetyssä kirjallisessa vastauksessa¹¹⁸. Komissio suhtautui myönteisesti erityisesti Euroopan parlamentin tukeen vahvalle ja tehokkaalle kilpailupolitiikalle, mukaan lukien sen tuki kansallisten kilpailuviranomaisten valmiuksien vahvistamiselle, jotta voidaan varmistaa EU:n kilpailulainsäädännön noudattamisen tehokkaampi valvonta niin sanotun ECN+-direktiivin avulla ja varmistaa riittävät resurssit ja asianmukaiset välineet, joiden avulla komissio voi kohdentaa tutkintansa ja saattaa ne nopeasti päätökseen myös seuraavan monivuotisen rahoituskehysten puitteissa käytävien sisämarkkinaohjelmaa koskevien neuvottelujen yhteydessä. Komissaari Margrethe Vestager vieraili vuonna 2019 parlamentissa useaan otteeseen. Helmikuussa hän vieraili Euroopan parlamentin verotusasioiden erityisvaliokunnassa ja osallistui myös yhdessä varapuheenjohtaja Dombrovskisin kanssa Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnan pankkiunionityöryhmän suljetuin ovin pidettyyn istuntoon keskustellakseen Banca Carige- ja Nord LB -valtiontukitapauksista.

Maaliskuussa komissaari Vestager osallistui Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnan kanssa käytyyn rakenteelliseen vuoropuheluun, jossa hän pani merkille parlamentin tuen komission työlle kilpailupolitiikan alalla keskeisenä välineenä avointen sisämarkkinoiden toteuttamiseksi kansalaisten hyväksi.

Komissaarin ja yksittäisten Euroopan parlamentin jäsenten kahdenvälisen tapaamisen lisäksi komission kilpailun pääosaston yksiköt toimittivat teknisiä esityksiä Euroopan parlamentin jäsenille ja heidän henkilöstölleen.

Joulukuussa kilpailun pääosaston virkaa tekevä pääjohtaja osallistui osana vuotuisen kilpailuraportin vuoden 2018 sykliä Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnassa käytyihin keskusteluihin sen jälkeen, kun esittelijä Yon-Courtin oli esitellyt mietintöluonnoksen. Komissio on myös tehnyt koko vuoden ajan yhteistyötä kahden neuvoa-antavan komitean kanssa.

Komissaari Vestager kutsuttiin 16. toukokuuta 2019 Euroopan talous- ja sosiaalikomitean (ETSK) 543. täysistuntoon keskustelemaan sen jäsenten kanssa uuden komission ja uuden Euroopan parlamentin kilpailupolitiikan haasteista erityisesti digitaalitalouden ja kestävä kehityksen yhteydessä. Komissaari viittasi uuden poliittisen syklin haasteisiin, kuten uusiin

¹¹⁸ Ks. <https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/spdoc.do?i=32005&j=0&l=en>

teknologioihin ja innovaatioihin, talouskasvun dynamiikkaan, tehokkaaseen verotukseen, vihreään talouteen sekä tulevaisuuteen suuntautuvaan ilmastonmuutospolitiikkaan.

Romanian puheenjohtajakaudella vuoden 2019 ensimmäisellä puoliskolla komissaari Vestager kutsuttiin 13. maaliskuuta lounaskeskusteluun teollisuuspolitiikasta pysyvien edustajien komitean (Coreper) kanssa. Samana päivänä puheenjohtajavaltio toimi puheenjohtajana kokopäiväisessä kilpailutyöryhmässä, joka tarjosi kilpailun pääosastolle tilaisuuden antaa jäsenvaltioiden kilpailuasiamiehille teknisiä katsauksia monenlaisista kilpailupolitiikkaa koskevista kysymyksistä. Tapaamisessa keskusteltiin monenlaisista aiheista, kuten digitaalisista haasteista ja teollisuuspolitiikasta, maatalous- ja lääkealan kilpailusta, toimivuustarkastuksesta ja yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tarkistamisesta sekä Kanadan ja Japanin kilpailuviranomaisten kanssa tehtyjen yhteistyösopimusten viimeaikaisesta kehityksestä.

Tätä seurasi 6. toukokuuta useista näistä aiheista tehty päivitys, jossa keskityttiin valtioneuvoston saavutuksiin Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden muodossa, erityisneuvonantajien loppuraporttiin digitaaliajan kilpailupolitiikasta ja kansalaisten käsityksiä kilpailusta koskevan Eurobarometrin tuloksiin. Helmikuussa neuvoston maatalouden erityiskomiteassa komissio, jota edustivat maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto sekä kilpailun pääosasto, esitteli asetuksen (EU) N:o 1308/2013 (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) 225 artiklan d alakohtaan mukaisen, kilpailusääntöjen soveltamista maatalousalaa koskevan kertomuksen keskeiset tulokset. Suomen puheenjohtajakaudella vuoden 2019 jälkipuoliskolla kilpailun pääosaston edustajat osallistuivat kilpailukykyä ja kasvua käsittelevän korkean tason työryhmän keskusteluihin aiheesta ”kokonaisvaltainen lähestymistapa EU:n toimintaohjelmaan: teollisuus- ja sisämarkkinapolitiikan yhdistäminen, palvelut mukaan luettuna”, ja esittivät päivityksen aiheesta ”alustatalouteen liittyvä data- ja kilpailupolitiikka”.